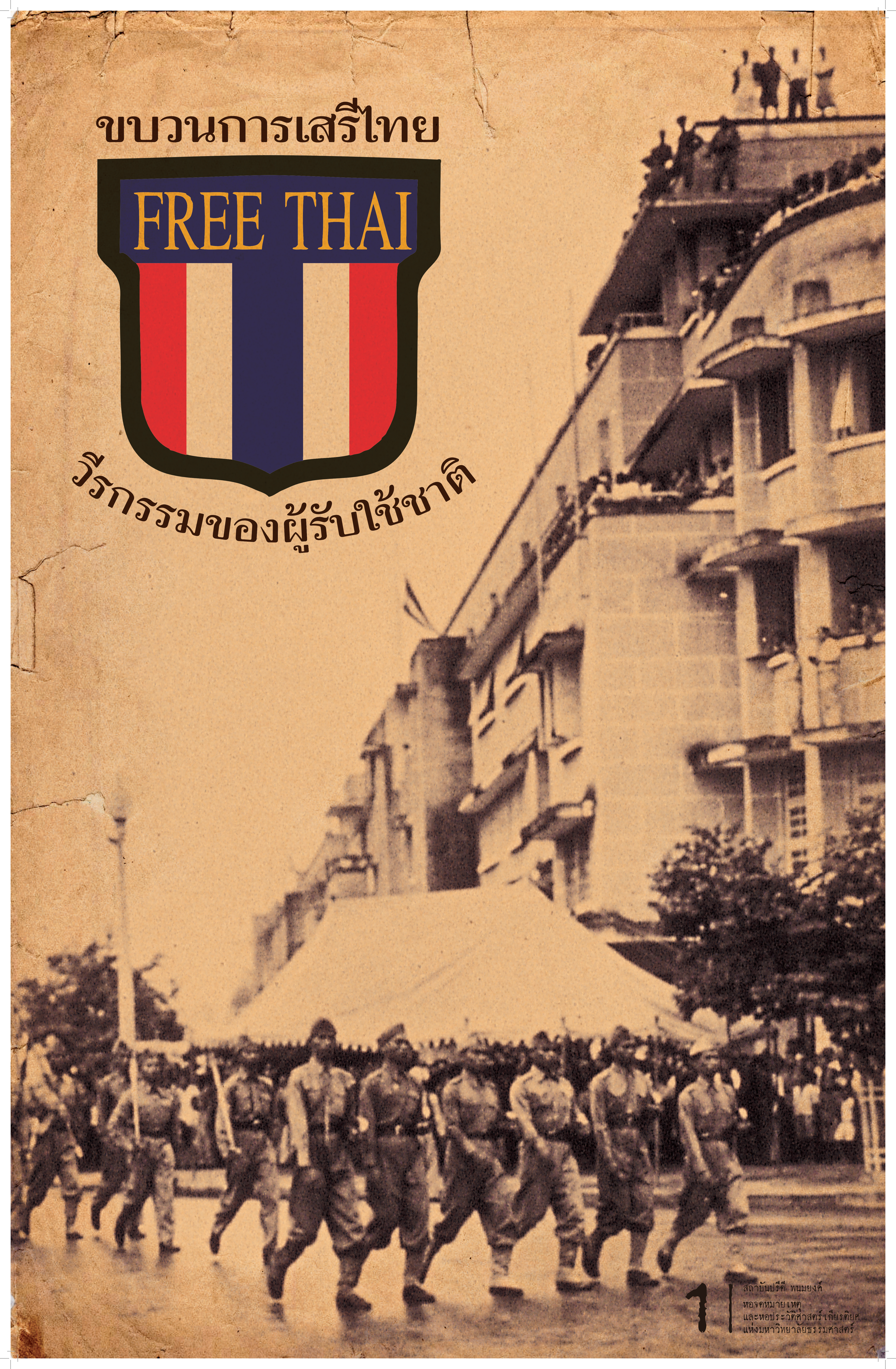

ขบวนการเสรีไทย

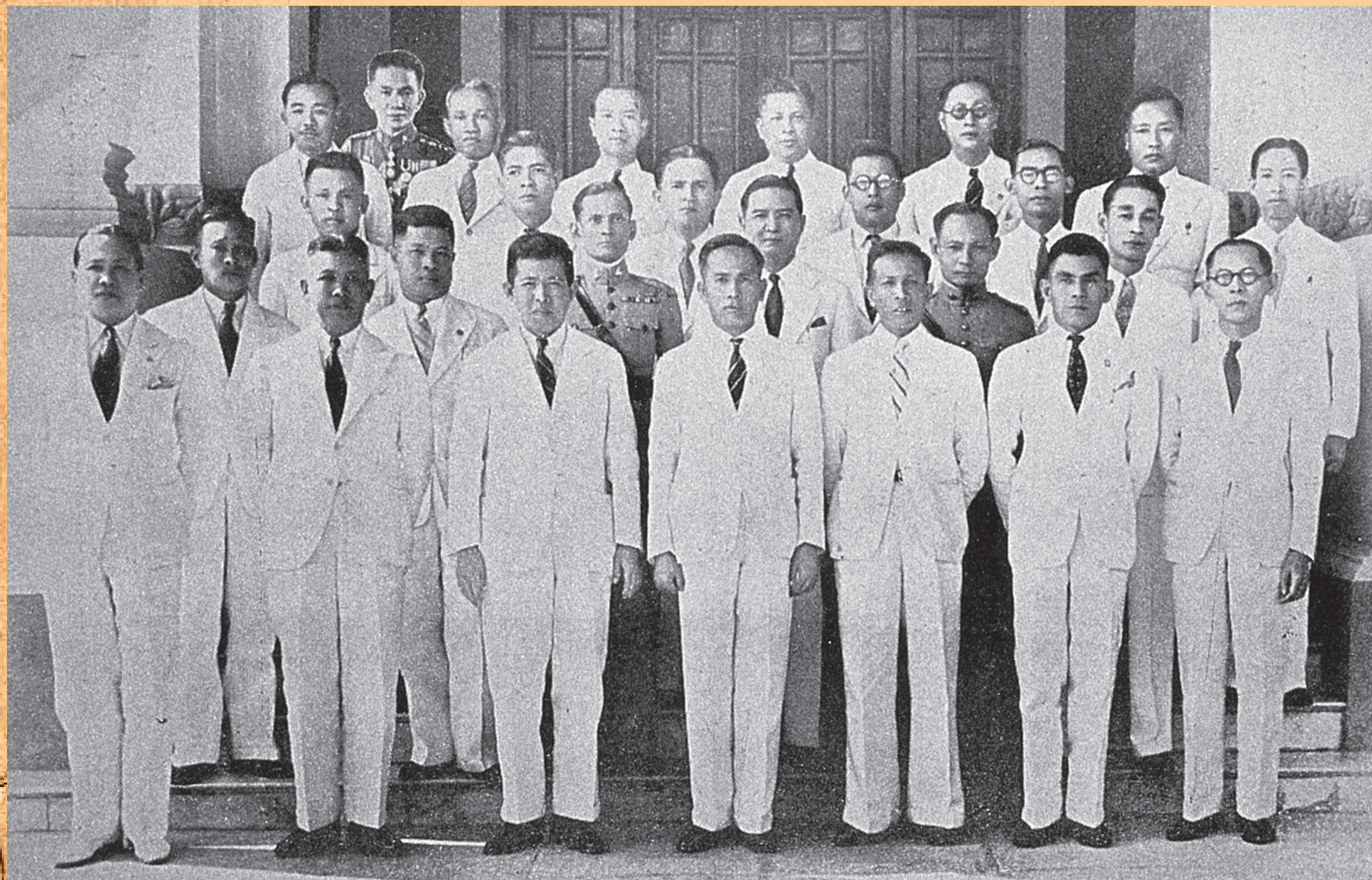
วีรกรรมของผู้รับใช้ชาติ

ญี่ปุ่นบุกไทย (๑)

การที่จะอนุญาตหรือไม่นั้นข้าพเจ้าไม่มีอำนาจแต่อย่างใด เพราะท่านก็ทราบอยู่แล้วว่า ข้าพเจ้าเป็นเพียงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อำนาจสั่งไม่ให้ต่อสู้นั้นคือ นายกรัฐมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกตำแหน่ง ... ผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ประกาศเป็นคำสั่งประจำไว้แล้วว่า ไม่ว่ากองทหารประเทศใด ถ้าเข้ามาแผ่นดินไทยให้ต่อต้านอย่างเต็มที่ ฉะนั้นผู้ที่จะยกเลิกคำสั่งนี้คือผู้บัญชาการทหารสูงสุด

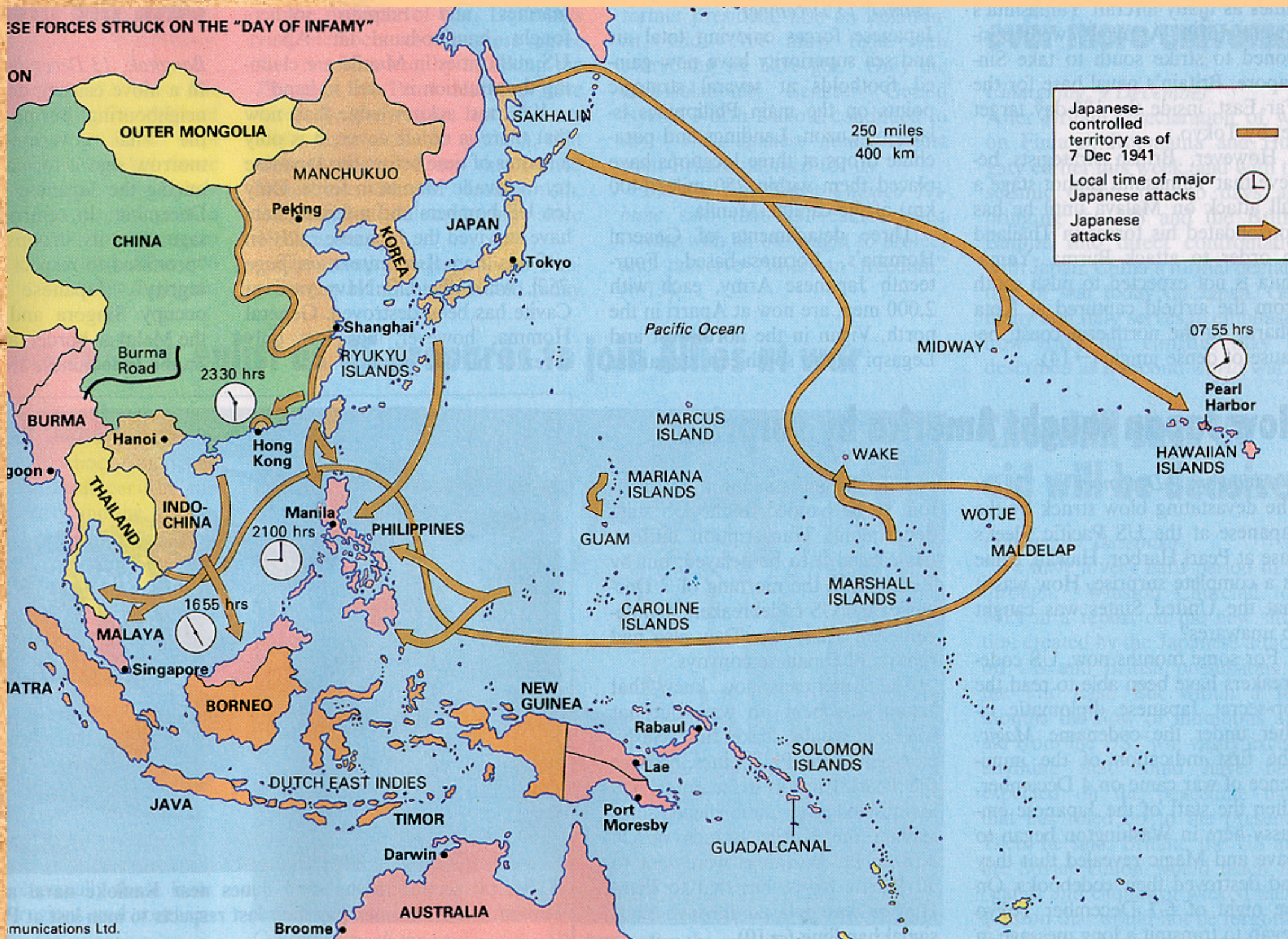

คณะรัฐมนตรี ธันวาคม 2484

นายกิเรก ชัยนาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กล่าวภายหลังเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ยื่นคำขาดขอให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อไปโจมตีพม่าและมลายู ซึ่งเป็นพื้นที่ยึดครองของอังกฤษ ในเวลา 22.30 น. ของวันที่ 7 ธันวาคม 2484 โดยขอให้รัฐบาลตอบภายใน 4 ชั่วโมง

แต่ขณะนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด กำลังตรวจราชการอยู่ที่ชายแดนภาคตะวันออก ซึ่งถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งสงคราม ก็บ่มีมติที่กลายเป็นผู้รุกรานเพียงข้ามคืน ก็มิอาจเลี่ยงได้

ระหว่างรอยต่อของคืนวันที่ 7 ถึง 8 ธันวาคม 2484 ญี่ปุ่นเริ่มยุทธการสายฟ้าแลบด้วยการโจมตีฐานทัพเรือสหรัฐอเมริกาที่เพิร์ล ฮาเบอร์ เกาะฮาวาย หลังจากนั้นจอมพลเคานท์ อิซะอิจิ เทราอุจิ แม่ทัพใหญ่ภาคใต้ที่มีกองบัญชาการอยู่ที่เมืองไซ่ง่อนได้สั่งการให้กองทัพญี่ปุ่นทุกหน่วยเคลื่อนเข้าประเทศไทยตามจุดต่างๆ ที่กำหนดไว้

การเคลื่อนทัพผ่านไทยผ่านมาทางพระตะบอง ไม่ปรากฏการต่อต้านจากกองทัพไทย เนื่องจากไม่แน่ใจว่ารัฐบาลอาจจะทำความตกลงกับกองทัพญี่ปุ่นไว้แล้ว เนื่องจากจอมพล ป. เพิ่งเดินทางออกจากพระตะบองเพียงไม่กี่ชั่วโมงก่อนหน้านี้ ขณะที่การยกพลขึ้นบกของญี่ปุ่นที่สมุทรปราการ ต้องพบกับการเตรียมการต่อต้านญี่ปุ่นอย่างรัดกุม ทำให้ทั้งสองฝ่ายทำได้เพียงการคุมเชิงกัน

บน
กองทัพญี่ปุ่นทิ้งระเบิดที่
เพิร์ลฮาร์เบอร์ ฮาวาย

ซ้าย
หนังสือพิมพ์รายงาน
เหตุการณ์ดังกล่าว

กองทัพญี่ปุ่นเคลื่อนขบวนผ่านประเทศไทยเพื่อเข้าสู่มลายาดินแดนยึดครองของอังกฤษ

แผนที่การยกพลขึ้นบกของกองทัพญี่ปุ่น

รัฐบาลได้แถลงต่อประชาชนในเวลา 12.00 น. ว่า

“จำเป็นต้องพิจารณาข้อเสนอของรัฐบาลญี่ปุ่นและผ่อนผันให้ทางเดินแก่กองทัพญี่ปุ่น โดยได้รับคำมั่นจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะเคารพเอกราช อธิปไตย และเกียรติศักดิ์ของไทย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ตกลงให้ทางเดินทัพแก่ญี่ปุ่น การต่อสู้ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก็ได้หยุดลง”

แต่ความเป็นจริงแล้วการสู้รบหาได้ยุติลงเมื่อรัฐบาลแถลง เพราะในเวลานั้นการสื่อสารยังเต็มไปด้วยความล่าช้า ประกอบกับในเวลาสงครามข่าวสารที่ได้รับนั้นถ้ามีความไม่มั่นใจก็เป็นการยากที่จะยอมรับได้ ความเชื่อที่ว่ารัฐบาลจะสละยอมแพ้อย่างง่ายดายนั้น ไม่เคยมีอยู่ในความคิดของผู้ที่เสี่ยงชีวิตเข้าแลก เพื่อต่อสู้กับญี่ปุ่น

จุดสุดท้ายที่ยุติการสู้รบคือบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในเวลา 12.00 น. ของวันที่ 9 ธันวาคม

แต่การยกพลขึ้นบกที่ภาคใต้ตั้งแต่ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี ต้องเผชิญกับการต่อต้านอย่างแข็งขันทั้งจากเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ยุวชนทหาร ตลอดจนประชาชนทั่วไป มีทั้งการตอบโต้การโจมตีทางอากาศ การต่อสู้ระยะใกล้ จนถึงการรบที่มีลักษณะประชิดและถึงขั้นเข้าตะลุมบอนกันของทั้งสองฝ่าย

ขณะที่คณะรัฐมนตรีที่มีการประชุมตั้งแต่ 23.00 น. ของวันที่ 7 ธันวาคม ทำได้แต่เพียงส่งตัวแทนไปเจรจากับญี่ปุ่นเพื่อยืดระยะเวลาเท่านั้น แต่ก็ไร้ผล เช้าวันที่ 8 ธันวาคม เวลา 06.50 น. จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับฟังการประเมินศักยภาพทางการทหารแล้วว่ามิอาจต่อต้านญี่ปุ่นได้ ขณะเดียวกันความหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายสัมพันธมิตรก็เป็นไปได้อย่างยากยิ่ง คำตอบที่ได้จากนายกรัฐมนตรีก็คือ

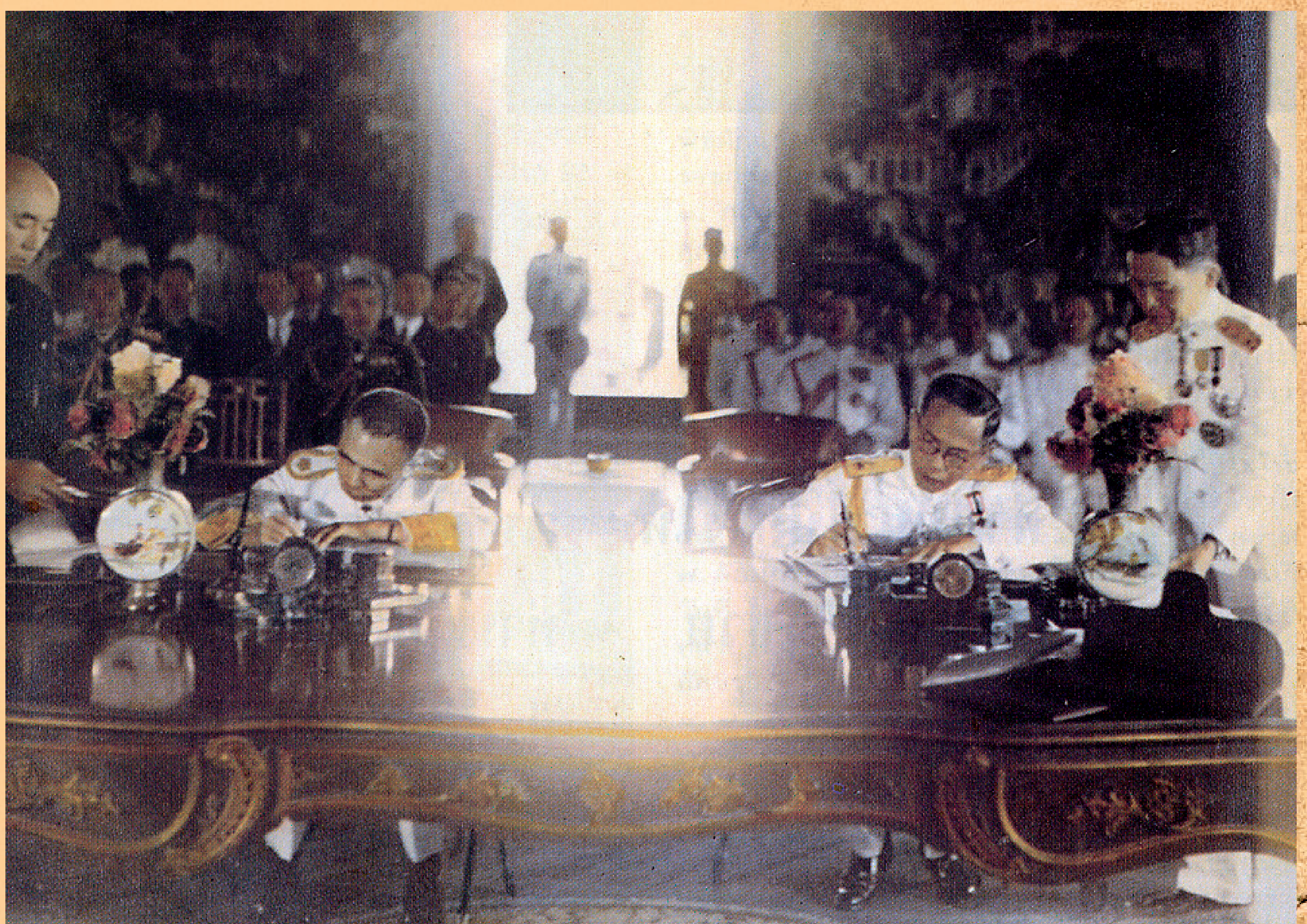
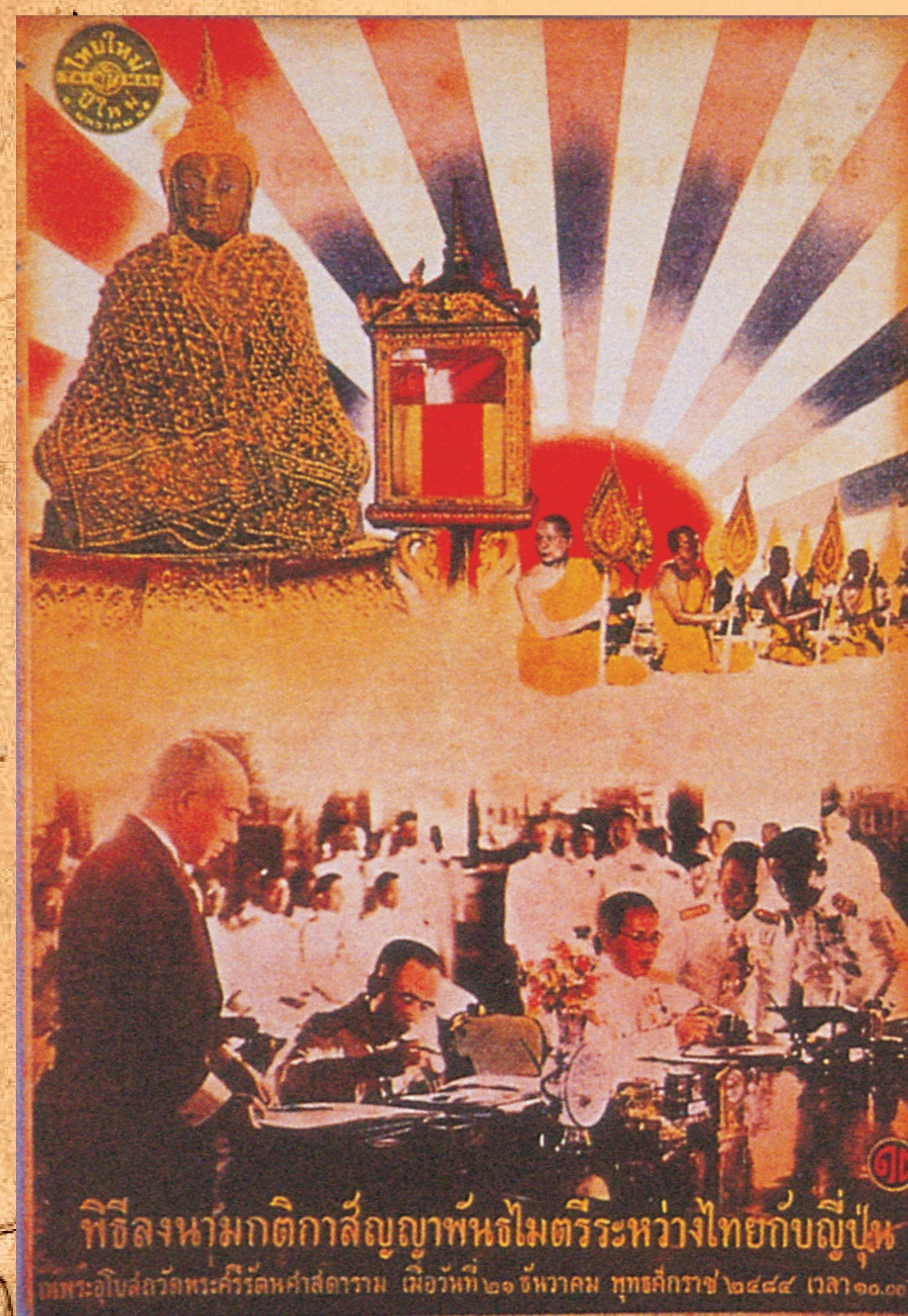
“ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะต่อต้าน เพราะไทยไม่มีกำลัง ทางที่ดีที่สุดคือรักษาชีวิตของชาติและพลเมืองไว้ก่อน

คณะรัฐมนตรีจึงมีมติในเวลา 07.30 น. ให้ยุติการสู้รบ และได้มีการลงนามในยินยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยได้โดยมีเงื่อนไข คือ

1. ญี่ปุ่นต้องไม่ปลดอาวุธฝ่ายไทย
2. ญี่ปุ่นจะไม่พักอยู่ที่กรุงเทพฯ
3. ให้มีข้อตกลงเฉพาะทางทหารเท่านั้น
4. ข้อตกลงนี้เด็ดขาดจะไม่มี การขออะไรมากกว่านี้

ถดถาลึกเข้าสู่สงคราม

เชื้อ
 พิบูลสงคราม
 ชาติปลดปล่อย

เชื้อห่าน ขำตาม
 ขำขบพิบูลสงคราม
 ชาติปลดปล่อย

กองทัพไทยเราไม่มีกำลังเพียงพอที่จะต้านทานกองทัพญี่ปุ่นได้ตั้งนั้น รัฐบาลไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องยินยอมให้กองทัพญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทยและส่วนหนึ่งก็เคลื่อนเข้าไปยึดครองดินแดนที่อยู่ติดกับประเทศไทย ซึ่งขณะนั้นอยู่ในความปกครองของอังกฤษ เนื่องจากในช่วงแรกของสงคราม กองทัพญี่ปุ่นมีความได้เปรียบในการยุทธและสามารถยึดครองดินแดนส่วนใหญ่ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งในขณะเดียวกันก็เรียกร้องความร่วมมือจากไทยในทุกๆ ด้าน รัฐบาลไทยในขณะนั้นเห็นว่าเมื่อไม่สามารถจะต่อต้านญี่ปุ่นได้ ก็สมควรที่จะให้ความร่วมมือแก่ญี่ปุ่น เพื่อรักษาชาติไทยให้รอดพ้นจากการยึดครองเบ็ดเสร็จของญี่ปุ่นที่อาจจะหลีกเลี่ยงไม่พ้น

หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ก็ถดถาลึกมากขึ้น

วันที่ 11 ธันวาคม 2484 มีการทำสัญญาพันธมิตรร่วมรบ ไทย-ญี่ปุ่น

วันที่ 21 ธันวาคม 2484 ภายหลังที่กองทัพญี่ปุ่นได้บุกประเทศไทยได้ 13 วัน ญี่ปุ่นกับไทยก็ได้ลงนามในกติกาสัญญาเป็นพันธมิตรกันทั้งในทางการทหาร การเมือง และการเศรษฐกิจ ต่อมาในวันที่ 25 มกราคม 2485 ประเทศไทยก็ได้ประกาศสงครามต่ออังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งหมายถึงว่าไทยได้เข้าร่วมสงครามเป็นฝ่ายญี่ปุ่นทั้งโดยนิตินัย และพฤตินัย

ประกาศ

ชาวไทยทั้งหลาย คลานนี้การที่กองทัพญี่ปุ่นได้มาปลงทัพในเมืองไทยเป็นโดยสัญญาสัมพันธไมตรีกัน และการป้องกันรักษาด้วยกัน ในระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ในชาติทั้งสองจะดำเนินโดยความปรองดองและกันความพ้องกันมากแห่ง

คือว่า ความหมายที่กองทัพญี่ปุ่นได้มาปลงทัพที่นี้ เป็นป้องกันรักษาเมืองไทยด้วยกัน ต่อมาการกำหนดของอังกฤษกับอเมริกันก็แล้วให้ไทยรักษาไว้จนกระทั่งถึงบัดนี้

ชาติไทยเป็นความร่วมมือกันในความพยายาม ในการประดิษฐ์อาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่ใหม่มาพบเอาเสีย ด้วยกันชาติญี่ปุ่น คือว่าเราจะให้ออกอากาศโดยบังคับตั้ง โอเอียใหม่ของเราเอาเสีย เพราะฉะนั้นการปลงทัพของญี่ปุ่นความนี้เป็นอันหนึ่งประจักษ์ต่ออง แสดงความยินดี

ในที่สุดเท่าที่เจ้าเป็นผู้นำการกองทัพญี่ปุ่น ในปัจจุบันนี้ ขอเนการการแล้วใช้อีกครั้งหนึ่งว่า ชาวไทยต้องเสียเมืองในสำหรับอย่างถูกต้องในความช่วย แก่ กองทัพญี่ปุ่นเพื่อจะสำเร็จความประสงค์ของญี่ปุ่น

ข้อ ๑ กองทัพญี่ปุ่นกับไทยจะจัดตั้งกองทัพร่วมรบชาวไทย แต่จะออกคำสั่งไม่ใช่อำนาจสั่งที่ออกโดยรัฐบาลไทย ญี่ปุ่น

ข้อ ๒ ชาวไทยควรใจและให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพญี่ปุ่น ที่ทำงานด้วยความพอใจ ไม่ตั้งกติกากัน

ข้อ ๓ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น ทางคนพม่า และ สหภาพเป็นต้น จะลงโทษอย่างหนัก เพราะฉะนั้น

ข้อ ๔ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๕ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๖ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๗ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๘ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๙ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

ข้อ ๑๐ ถ้ามีคนที่จะทำร้ายหรือฆ่าคนญี่ปุ่น

จอมพลท้าวพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีได้แถลงข้อความอันเกี่ยวข้องกับภาคนี้ และได้ทรงขอให้ชาวไทยต้องเชื่อฟังตามประกาศนี้

ญี่ปุ่นจากการกองทัพญี่ปุ่น

เริ่มที่ขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น

กระแสความไม่พอใจต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ได้พุ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความไม่พอใจที่มีต่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ก่อนหน้านี้มีท่าทีแข็งกร้าวในอันที่จะต่อต้านผู้รุกราน คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่ไม่พอใจนโยบายของจอมพล ป. เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว กลุ่มคนไทยในต่างประเทศกรรมกร หรือแม้กระทั่งกลุ่มที่เคยสนับสนุนนโยบายชาตินิยม เมื่อคราวเรียกร้องดินแดนคืน แต่ละกลุ่มได้รวมตัวกันทำกิจกรรมที่ต่อต้านนโยบายรัฐบาล และการเข้ามารุกรานของญี่ปุ่น

แต่รัฐบาลถือว่าตนเองมีความ “ชอบธรรม” อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้ที่ไม่เห็นด้วย โดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่ได้ตราไว้ก่อนหน้านี้ เช่น การกำหนดหน้าที่คนไทยในการประกอบการจำกัดสิทธิคนไทยผู้กระทำการอันเป็นภัยต่อชาติ ฯลฯ โดยมีบทลงโทษมีตั้งแต่การจำคุก ไปจนถึงการประหารชีวิต อีกทั้งกองทัพญี่ปุ่นที่เข้ามาประจำการในประเทศ ก็ใช้ท่าทีที่แข็งกร้าวต่อผู้ที่ต้องสงสัยว่า ดำเนินกิจกรรมต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น

ดังนั้นปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลและญี่ปุ่นผู้รุกราน จึงต้องเป็นงาน “ใต้ดิน” ที่ปิดลับ แม้แต่คนใกล้ชิดก็ให้รับทราบไม่ได้ ขณะเดียวกันก็ต้องจำกัดวงของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย เป็นการรักษาความลับในกรณีที่มีผู้หนึ่งผู้ใดถูกจับกุม เพื่อไม่ให้เป็นผลเสียต่อขบวนการโดยรวม

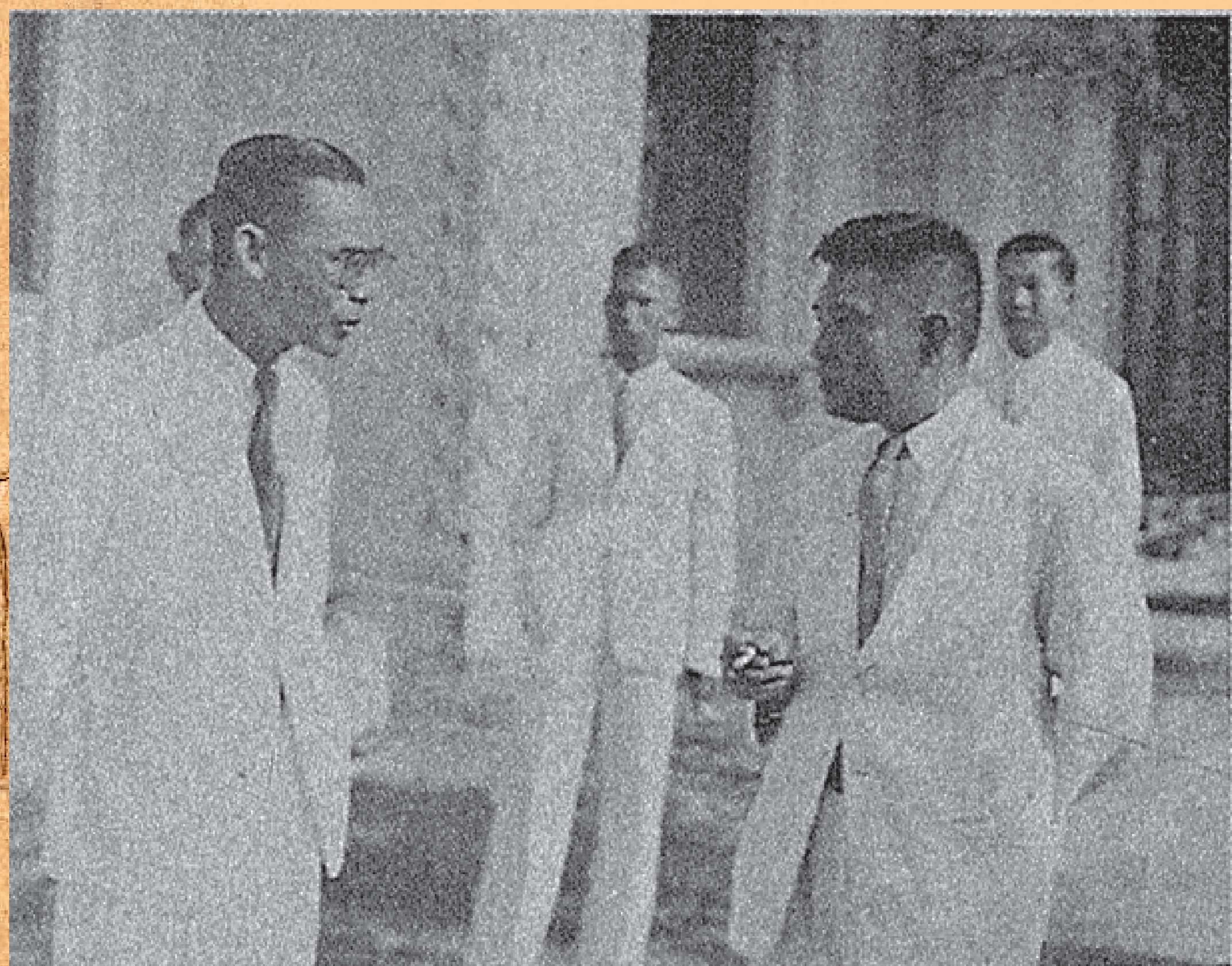
ประชาชนญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ พวกนี้ออกมาแสดงความยินดีกับกองทัพญี่ปุ่น ซึ่งได้แสดงความคับแค้นใจแก่คนไทยผู้รักชาติเป็นอย่างยิ่ง

จากจุดเริ่มต้นของแต่ละกลุ่ม ที่มีความหลากหลายทางความคิด หรือแม้กระทั่ง เคยขัดแย้งทางการเมืองก่อนหน้านี้ แต่เมื่ออยู่ในภาวะวิกฤต และจุดหมายเฉพาะหน้าคือการรักษาเอกราชอธิปไตยและขับไล่ผู้รุกราน ส่งผลให้คนเหล่านี้เข้ามาทำงานร่วมกันจนกลายเป็นขบวนการเสรีไทย

องค์การต่อต้านญี่ปุ่น กำเนิขบวนการเสรีไทย

ความรู้สึกของราษฎรส่วนมาก ที่ได้ประสบและเห็นภาพที่กองทัพญี่ปุ่นที่เป็นทหารต่างด้าว เข้ามารุกรานประเทศไทย และการที่ราษฎร
หลังน้ำตานันมิใช่ด้วยความซลาดหรือกลัวตาย หากหลังเพราะ ‘เจ็บใจ’ และ ‘แค้นใจ’ ที่ว่า ‘เจ็บใจ’ นั้นเพราะถูกต่างชาติ
รุกราน ที่ว่า ‘แค้นใจ’ นั้นเพราะรัฐบาลไม่ทำตามที่ได้โฆษณา เรียกร้องทั้งทางหนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง ให้ราษฎร
เสียสละและต่อสู้ผู้รุกราน ถ้าสู้ด้วยอาวุธไม่ได้ ก็ให้เผาอาคารบ้านเรือน ยุ่งฉาง ก่อนที่ศัตรูจะเข้ามารุก ให้เหลือแผ่นดินเท่านั้นที่
ศัตรูจะยึดเอาไปได้ ดังที่รัฐบาลได้ตั้งคำขวัญว่า ‘ให้ศัตรูยึดได้แต่ปฐพี’ อีกทั้งโฆษกของรัฐบาลได้โฆษณาให้ใช้อาวุธทุกชนิดที่พลเมือง
มีอยู่ เช่น ปืน, คาบ, หอก, หลาว รวมทั้งสัตว์และพืชที่มีพิษ เช่น งู, ตะขาบ, แมลงป่อง, หมามุ่ย แต่เมื่อคราวญี่ปุ่นรุกรานเข้า

มาจริงๆ ทหาร ตำรวจ และราษฎรที่ชายแดน ก็ได้พร้อมกันเสีย
สละชีวิตกันต่อสู้ แต่รัฐบาลก็ทำตามรัฐบาลญี่ปุ่น โดยไม่ทำตาม
ที่ตนชักชวนเรียกร้องให้ราษฎรต่อสู้

จากข้อเขียน “การก่อตั้งขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นและเสรีไทย” ของปรีดี พนมยงค์ ที่
ได้เล่าความรู้สึกของคนไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 เมื่อทราบข่าวการยกพลขึ้นบก
ของญี่ปุ่น

ในฐานะผู้ที่ยืนยันความเห็นในการรักษาความเป็นกลางของประเทศไว้ให้ได้มากที่สุด
และเป็นผู้ที่พอจะมีบารมีทางการเมืองทัดเทียมกับจอมพล ป. ปรีดี พนมยงค์ จึงเป็น
เป้าหมายที่ผู้มีความต้องการก่อตั้งขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นยึดถือเป็นที่พึง

เมื่อข้าพเจ้ากลับถึงบ้านพัก (ถนนสีลม ตอนเก่า) แล้วพบเพื่อนหลายคนที่มาคอยอยู่ อาทิ หลวงบรรณกรโกวิท (เปา จักกะพาก)
หลวงเดชาติวงศ์วรวัฒน์ (ม.ล. กรี เดชาติวงศ์) นายสงวน ตุลารักษ์ นายวิจิตร ลุลิตานนท์ ... เพื่อนที่มาพบก็ได้ชี้แจงถึง
ความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของราษฎร

เพื่อนที่ร่วมปรึกษารื้อหรือในขณะนั้น เห็นว่าราษฎรไทยไม่อาจหวังพึ่งรัฐบาล ที่จะรักษา
เอกราชอธิปไตยของชาติไทยให้สมบูรณ์อยู่ได้ คือต้องยอมทำตามข้อเรียกร้องของญี่ปุ่น
มากยิ่งขึ้นจนกระทั่งนำประเทศชาติเข้าไปผูกพันกับญี่ปุ่นอย่างเต็มที่

เมื่อได้ปรึกษารื้อหรือพอสมควรแล้ว ผู้ที่มาประชุมวันนั้นได้ตกลงพลีชีพเพื่อชาติ เพื่อกอบกู้
เอกราชสมบูรณ์ของชาติ เพื่อกำหนดขึ้นจึงตกลงจัดตั้ง ‘องค์การต่อต้านญี่ปุ่น’ ประกอบ
ด้วยคนไทยทุกชั้นวรรณะ ทั้งที่อยู่ในประเทศและอยู่ต่างประเทศ ที่ประชุมได้มอบหมาย
ให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าและกำหนดแผนปฏิบัติการต่อไป

ดังนั้นขบวนการเสรีไทยที่เราเรารู้กันในปัจจุบัน ก็ริเริ่มขึ้นในวันเดียวกันนั่นเอง ในนาม “องค์การต่อต้านญี่ปุ่น”
ซึ่งมีภารกิจสำคัญคือ

1. ต่อสู้ญี่ปุ่นผู้รุกราน โดยพลังของคนไทยผู้รักชาติและร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร
2. ปฏิบัติการให้ฝ่ายสัมพันธมิตรรับรองว่าเจตนารมณ์ที่แท้จริงของราษฎรไทย มิได้เป็นศัตรูต่อสัมพันธมิตร

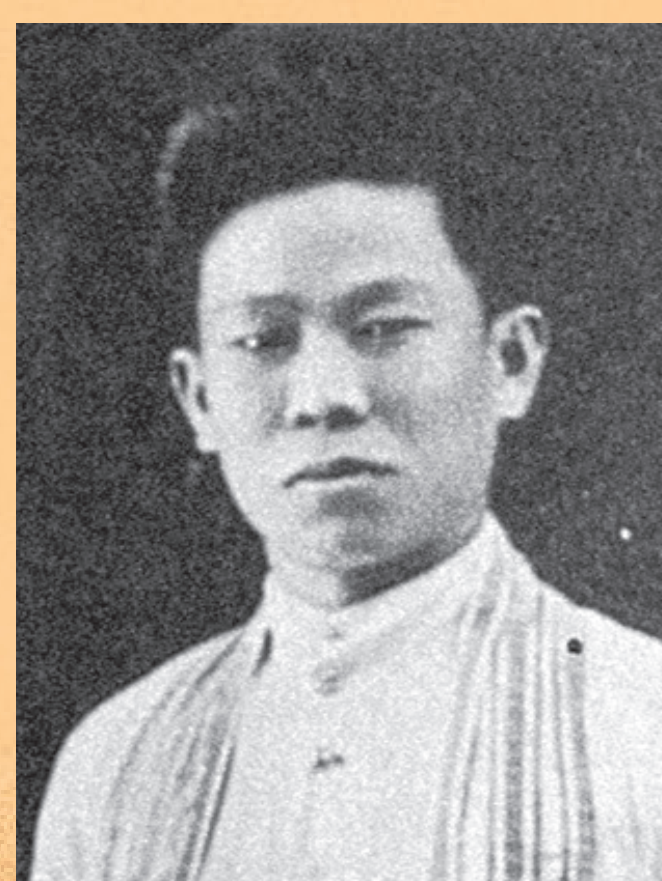
ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกาแล้วได้เพิ่มภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่งคือ
การปฏิบัติการให้สัมพันธมิตรรับรองว่า ประเทศไทยไม่ตกเป็นฝ่ายแพ้สงครามร่วมกับญี่ปุ่น

หลวงบรรณกรโกวิท
(เปา จักกะพาก)

หลวงเดชาติวงศ์วรวัฒน์
(ม.ล. กรี เดชาติวงศ์)

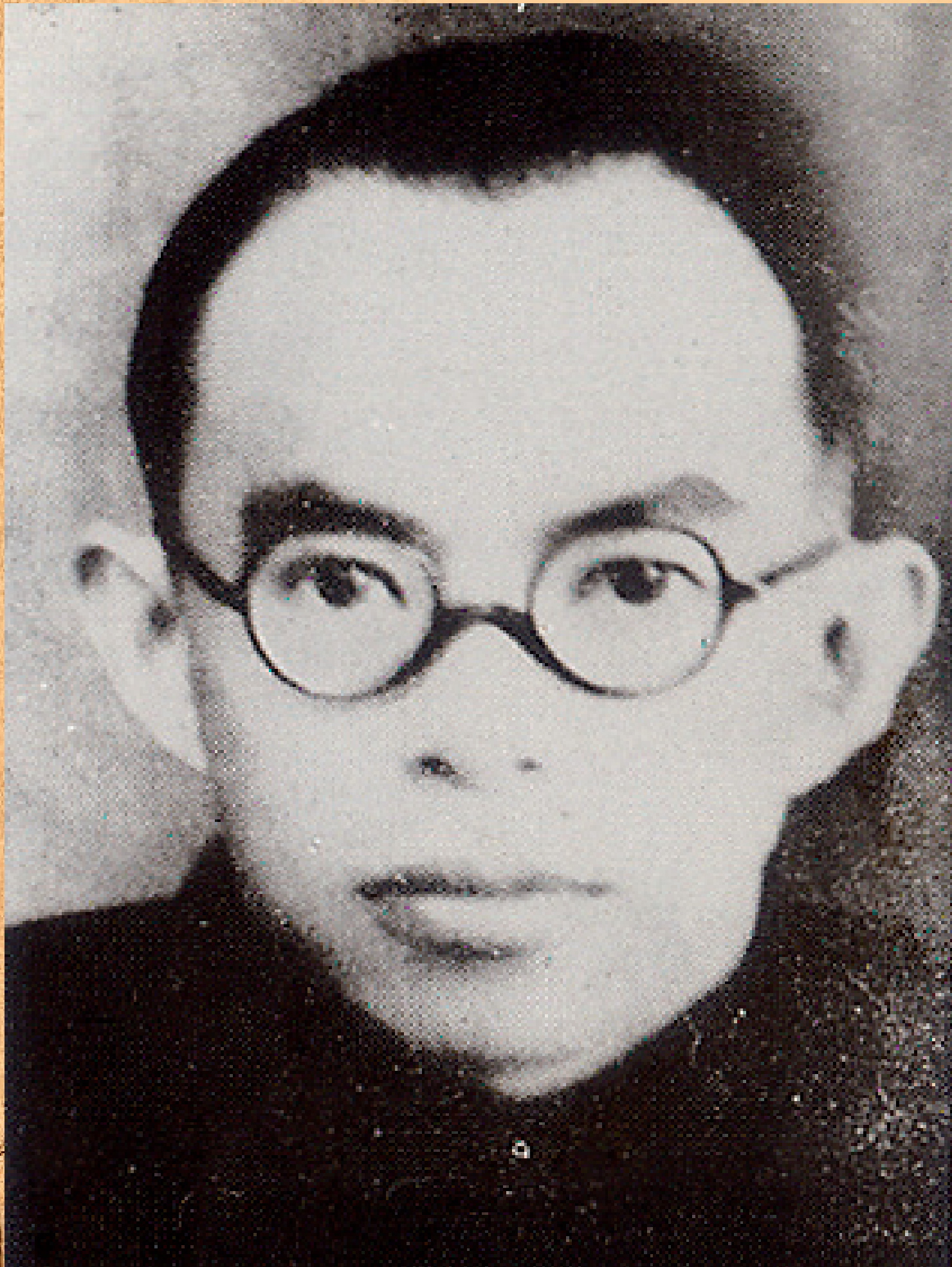

นายสงวน ตุลารักษ์

นายวิจิตร ลุลิตานนท์

ขบวนการกู้ชาติ

เมื่อข้าพเจ้ายังเรียนอยู่ที่ประเทศอังกฤษข้าพเจ้ารวบรวม
สมัครพรรคพวกได้เป็นอันมาก เพื่อจะมาตั้งคณะต่อสู้กับจอมพลแปลก
เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างแท้จริงขึ้นทางลับๆ ในประเทศไทย
แต่ครั้งข้าพเจ้าถูกไล่ออกจากทางราชการ เพราะข้าพเจ้าไม่ไป
ประกาศทางวิทยุกระจายเสียง เกี่ยวกับประชาธิปไตยของข้าพเจ้า
เพื่อนฝูงก็เริ่มเห็นห่างออกไป

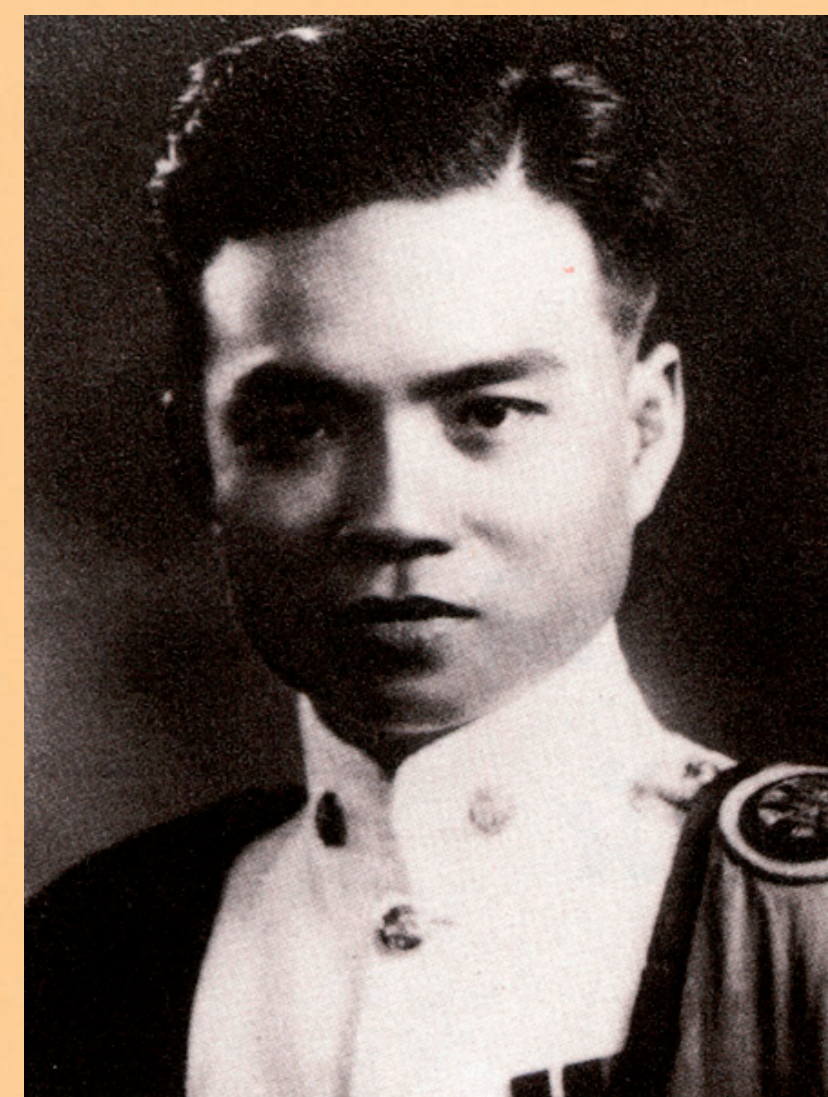
จำกัค พलगูร
อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด
แกนนำคนหนึ่งของขบวนการกู้ชาติ

แต่เมื่อทราบข่าวญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกและท่าทีของรัฐบาลที่ไม่ยอมต่อต้านญี่ปุ่น ความพยายามในการ
ก่อตั้งขบวนการกู้ชาติก็กลับมาอีกครั้ง

“ตอนบ่ายวันที่ 9 ธันวาคม (2484) ...ข้าพเจ้าได้ปรึกษานายเตียง หาทงออกไปนอกอาณาจักรไทยไปยังพม่า ทราบว่ามีทางออกอยู่ทางแม่สอดและกาญจนบุรี แต่ต่อมา
อีกสองวันก็ได้ข่าวว่าญี่ปุ่นได้ยึดสองทางนั้นเสียแล้ว เป็นอันว่าการเตรียมตัวของเราต้องล้มเหลวไปข้าพเจ้าจึงรวบรวมเพื่อนพ้องเพื่อตั้งขบวนการกู้ชาติ ... หลักการของ
ข้าพเจ้ามีอยู่ว่า จะรวบรวมพรรคพวกเท่าที่จะหาได้ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 พวกที่รู้แผนการของข้าพเจ้า ชั้นที่ 2 คือพวกที่รู้เลาๆ ว่าข้าพเจ้าทำอะไร และชั้นที่ 3
คือพวกที่มีความเลื่อมใสและนิยมในตัวข้าพเจ้า พวกเหล่านี้ให้ล่องรู้อะไรโดยตรงไม่ได้ และถึงเวลาจำเป็นก็คงใช้บริการได้ พวกนี้ได้แก่ศิษย์ข้าพเจ้าโดยมาก

นายเตียง ศิริขันธ์

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์

นายถวิล อุดล

พวกชั้นที่ 1 เท่าที่รวบรวมได้ก็มีนายเตียง ศิริขันธ์ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายถวิล อุดล
นายจำลอง ดาวเรือง นายเรือโท โกเมศ เครือตราฐ นายยล สมานนท์ ชั้นที่ 2
ภรรยาข้าพเจ้า (นางฉลบทสลายย์ พलगูร) ได้ไปชวน นางปิ่น บุณนา (นางราชญาติรักษา)
และพวก ข้าพเจ้าได้ไปชวนนายแพทย์เฉลิม บุรณนันทน์ ฯลฯ ชั้น 3 นั้นมีมากมาย

แต่ข้อที่สำคัญก็คือ แม้ว่าพวกเราจะหนีไปตั้งรัฐบาลได้ เราก็ไม่มีกำลังพอที่จะต่อสู้กับ
กองทัพของจอมพลได้ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ในระหว่างผู้มีอำนาจจะมีใครบ้างที่คิดอย่างเรา
แล้วรวมคณะเราเข้าไป คงทำประโยชน์ได้บ้างไม่มากก็น้อย ข้าพเจ้าสายตาดูก็เห็นมีแต่
อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ผู้เดียวซึ่งจะเป็นหัวหน้า เป็นกำลังสำคัญของคณะกู้ชาติของเราได้
ข้าพเจ้าจึงตรงไปหาท่านที่บ้านสีลมทันที”

ต่อมา ขบวนการกู้ชาติและองค์การต่อต้านญี่ปุ่นได้รวมตัวกันในปลายปี 2484

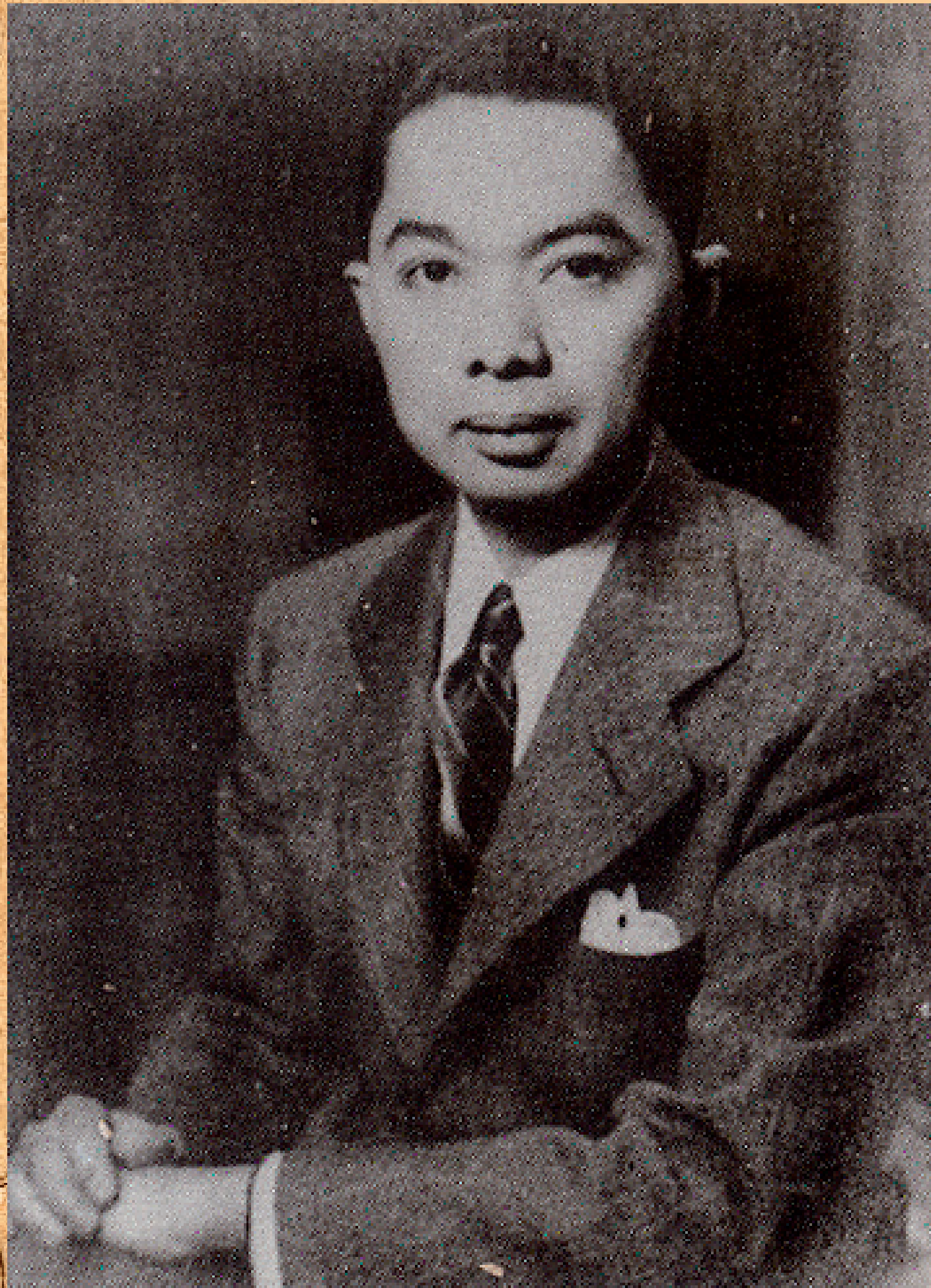

นายจำลอง ดาวเรือง

นางฉลบทสลายย์ พलगูร

เสรีไทยสายอเมริกา

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
อัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา

ประเทศไทยและคนไทยทุกคนเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร
ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น และจะขอความร่วมมือจากอเมริกา
ต่อต้านการบีบบังคับรุกรานจากญี่ปุ่น

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา ได้เข้าพบนายคอดेल ฮัลล์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ในฐานะประเทศคู่สงครามกับญี่ปุ่น

ภายหลังจากทราบข่าวการยินยอมให้ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบก เพื่อแจ้งให้ทราบว่ามีคนไทยเป็นจำนวนมากที่ต่อต้านญี่ปุ่น การยินยอมต่อญี่ปุ่นนั้น เป็นเพียงการตัดสินใจของรัฐบาลเท่านั้น

ต่อมา ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ได้แถลงต่อหนังสือพิมพ์และส่งโทรเลขมายังรัฐบาลที่กรุงเทพฯ ว่า สถานทูตที่วอชิงตัน จะทำตามคำสั่งของรัฐบาลเฉพาะที่เห็นว่าไม่ใช่เป็นคำสั่งที่ญี่ปุ่นสั่งให้ทำเท่านั้น

สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายลงเรื่อยๆ เมื่อรัฐบาลประกาศสงครามกับสหรัฐฯ และอังกฤษเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2485 แต่ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช แจ้งให้สื่อมวลชนในสหรัฐอเมริกาได้ทราบว่า ได้เก็บคำประกาศสงครามไว้ในกระเป๋าเสื้อ ขณะเข้าพบกับนายคอดेल ฮัลล์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะเชื่อว่าการประกาศสงครามของรัฐบาล มิได้เป็นไปตามเจตนาของประชาชนไทย

แม้ว่าในความจริงรัฐบาลไทยจะแจ้งการประกาศสงครามให้แก่กงสุลสวีเดนที่กรุงเทพฯ ได้รับทราบ ในฐานะผู้ดูแลผลประโยชน์ของอังกฤษและอเมริกา ซึ่งในทางการทูตถือว่าการประกาศสงครามสมบูรณ์แล้ว แต่รัฐบาลอเมริกาไม่รับรู้การประกาศสงครามของประเทศไทย เนื่องจากถือว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่ถูกญี่ปุ่นยึดครอง

รัฐบาลไทยได้ประกาศให้ข้าราชการและนักเรียนไทยในสหรัฐฯ เดินทางกลับระหว่างแลกเปลี่ยนเชลยกับฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ปรากฏว่ามีคนไทยเดินทางกลับเพียง 18 คน ยังเหลือข้าราชการสถานทูตและนักเรียนไทยอยู่ในสหรัฐฯ และแคนาดาจำนวน 82 คน

4 มีนาคม 2485 สถานทูตไทยในสหรัฐอเมริกาได้ออกหนังสือเวียนเรื่องการแบ่งงานของ “คณะไทยอิสระ”

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กับเจ้าหน้าที่สถานทูตและครอบครัวที่เข้าร่วมขบวนการเสรีไทย

แผนกที่หนึ่ง หน้าที่ของข้าราชการสถานทูต ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูต มีหน้าที่เจรจากับกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ด้านการเมือง ม.ล. ชาบ กุญชร มีหน้าที่เจรจากับเจ้าหน้าที่ด้านการทหาร หลวงคิษฐการภักดี มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการเงิน นายมณี สาณะเสน ร่างตรวจแก้เอกสารที่จะออกจากสถานทูต นายอนันต์ จินตกานนท์ พิมพ์และจเรทั่วไป

แผนกที่สอง คำนึงงานด้านการเมือง เน้นหนักในเรื่องสถานทูต จะต้องคอยติดต่องรักษาความเห็นอกเห็นใจจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

แผนกที่สาม งานสร้างชาติใหม่ เพื่อกอบกู้เอกราชให้แก่ชาติ

แผนกที่สี่ งานช่วยเหลือคนไทย จัดทำบัญชีการได้รับความช่วยเหลือจากคนไทยเพื่อตอบแทนความดี ความรักชาติ

เสรีไทยสายอเมริกา - กำเนิดชื่อเสรีไทย

แม้ว่าทุกคนจะอยู่ในสหรัฐอเมริกาจะมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือไม่เห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยและต้องการต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่น แต่ด้วยพื้นฐานที่แตกต่างกัน ประกอบกับความขัดแย้งที่มีก่อนหน้านี้ ไม่ว่าจะเป็นความไม่ลงรอยกันระหว่าง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูต กับ ม.ล. ขาบ กุญชร ทูตทหารประจำสถานทูต หรือการที่คณะนักเรียนไทย ไม่ยอมรับบทบาทของสถานทูตโดยเด็ดขาดแต่ผู้เดียว ดังคำกล่าวของ จก ญ ระนอง เมื่อทราบภารกิจของนักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกา ที่จะถูกส่งไปรบในนามตัวแทนของสถานทูตไทย

ถ้าอย่างนั้นให้สถานทูตไปรบเอง พวกผมจะยอมตายเพื่อรบให้เมืองไทยเท่านั้น

ดังนั้นจึงมีการประชุมร่วมกันบนเรือ Gripholms ในกรุงวอชิงตัน เมื่อเดือนพฤษภาคม 2485 ก็ได้ทางออกของภารกิจการกู้เอกราชของคนไทยในสหรัฐฯ ก็คือ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อเป็นตัวแทนของขบวนการ โดยมีข้าราชการสถานทูต และคณะนักเรียนไทยเป็นกรรมการ และมอบให้อัครราชทูตเป็นประธาน ซึ่งการดำเนินการใดๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการเสมอ และให้ใช้ชื่อคณะกรรมการดังกล่าวว่า เสรีไทย (Free Thai)

หลังจากนั้นความเกี่ยวข้องระหว่างสถานอัครราชทูตกับคณะนักเรียนไทยก็เป็นที่แน่นอนอย่างจำกัด โดยคณะนักเรียนไทยจะเป็นทหารรับคำสั่ง และอยู่ใต้การบังคับบัญชาจากหน่วยกิจการยุทธศาสตร์ (The Office of Strategic Service : O.S.S.) โดยเฉพาะกองบังคับการกองบัญชาการ 404 (Detachment 404) ซึ่งตั้งกองบัญชาการอยู่ที่เมืองแคนดี เกาะลังกา

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

ม.ล. ขาบ กุญชร

ปฏิบัติการเสรีไทย สายอเมริกา

ปัญญาชนชั้นหนึ่งเท่าที่ O.S.S. เคยมีมา แต่ละคนมีปริญญาเอก ปริญญาโท
จากฮาร์วาร์ด เอ็มไอที และมหาวิทยาลัยชั้นนำอื่นๆ ในสหรัฐ

นิคอล สมิธ

คณะนักเรียนไทยได้รับการจัดตั้งเป็น “กองทหารเสรีไทย” ซึ่งเป็นหน่วยทหารไทย
ที่ใช้รูปแบบของไทย มีธงไทยเป็นเครื่องหมาย มีฐานะทัดเทียมกับทหารฝ่าย
สัมพันธมิตร โดยมี ม.ล. ขาบ กุญชร เป็นผู้แทน กองกำลังเสรีไทยสายอเมริกาแบ่ง
ได้เป็นสี่รุ่น คือ

รุ่นแรก มี ม.ล. ขาบ กุญชร ทูตทหาร เป็นหัวหน้าประสานงานร่วมกับ
พ.ท. นิคอล สมิธ ผู้เป็นตัวแทนหน่วย O.S.S. คณะนักเรียนไทยชุดแรกจำนวน
21 คนนี้เข้าฝึกการรบพิเศษในวิชาการต่างๆ เช่น วิชาแผนที่ วิชาเดินเรือ
วิชาสื่อสาร โดยกำหนดหลักสูตรเวลา 4 เดือน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติ
การในประเทศไทย หลังจากนั้นได้แบ่งเป็นสองสาย

- สายที่ 1 นำโดย ม.ล. ขาบ กุญชร และ พ.ต. เคฟแลน นายทหารอเมริกา
ได้เดินทางล่องหน้าไปที่เมืองจุงกิง ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลเจียงไคเช็ค และ
เป็นที่ตั้งของหน่วย O.S.S. ประจำประเทศจีน เพื่อจัดตั้งหน่วยต่อต้านใน
ประเทศไทย
- สายที่ 2 ทหารเสรีไทยที่เหลืออีก 19 คน นำโดย พ.ท. นิคอล สมิธ และ
นายทหาร O.S.S. 3 นาย เดินทางมายังค่ายฝึก 101 ของ O.S.S. ที่ตั้งอยู่
ในแคว้นอัลสัสมเพื่อฝึกเพิ่มเติม ภารกิจคือสืบเหตุการณ์ภายในประเทศไทย
ให้แก่หน่วย O.S.S. ส่งอาวุธและทหารมาช่วยฝึกแบบกองโจร การบ่อนทำลาย
กองทหารญี่ปุ่น

รุ่นที่ 2 มีจำนวน 3 คน คือบุญมาก เทศบุตร วิมล วิริยะวิทย์ อานนท์ ศรีวรรณ
สมัครเข้าฝึกกับหน่วย O.S.S. โดยตรง ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษ
ในประเทศไทย

พิธีประดับยศชั้นสัญญาบัตรของเสรีไทยสายอเมริกา รุ่นที่ 1
ที่ผ่านการฝึกเพื่อพร้อมสำหรับปฏิบัติการทางการทหาร

พฤศจิกายน 2487 เสรีไทยสายอเมริกา รุ่นที่ 3 ประกอบด้วย สิทธิ เสวตศิลา อุดมศักดิ์ ภาสวณิช เฉลิม จิตตินันท์ กระโดดร่มลงที่บ้านสบเปา อำเภอสันป่าตอง จังหวัด
เชียงใหม่ ถูกตำรวจไทยควบคุมตัวมาที่กรุงเทพฯ ต่อมาทั้งสามถูกทางญี่ปุ่นควบคุมตัวไว้ที่ค่ายเชลยศึก สิทธิ เสวตศิลา เล่าบรรยากาศช่วงนั้นว่า

ขณะที่ญี่ปุ่นซักถามเราซึ่งอยู่ในซอกทางเงาชาลัน เลื้อยคอกกลม นายทหารญี่ปุ่นนำคาบซามูไรมาวางที่ตักขณะซักถามเรา
ระหว่างสัมภาษณ์เราก็หวังอย่างเดียวว่าญี่ปุ่นจะไม่บ่มบ่ามซักคาบออกมาไล่ฟันเรา .. เรารู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถไปช่วย
กิจกรรมข้างนอกค่าย แต่ก็ปลื้มใจที่ได้นำ Crystal (ก้อนแร่คลื่นวิทยุ) และสมุดรหัสของเรา มาให้ฝ่ายเสรีไทยในประเทศ

การเดินทางเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทยของเสรีไทยสายอเมริกา

แม้ว่าเสรีไทยสายอเมริกาจะเดินทางถึงจุงกิง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2486 แต่เนื่องจาก
ความไม่มั่นใจซึ่งกันและกันระหว่าง ม.ร.ว. เส็นยีกับ ม.ล. ขาบ ทำให้การปฏิบัติการใน
ประเทศไทยต้องล่าช้าออกไป หลังจากนั้นเสรีไทยสายอเมริกา ได้มาตั้งฐานปฏิบัติการ
สำหรับส่งทหารเข้าปฏิบัติการ ในประเทศที่เมืองซือเหมา โดยชุดแรกออกเดินทาง
ในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2487 ในการเดินทาง ทุกคนแต่งตัวเป็นชาวพื้นเมือง มีเครื่อง
วิทยุขนาดเล็ก ซึ่งดัดแปลงให้สามารถส่งได้ถึง 500 ไมล์ติดตัวไปด้วย เนื่องจากเป็น
การเดินทางเข้าประเทศไทยเป็นครั้งแรกของเสรีไทยสายอเมริกา ทำให้คณะของ
การระเวก ศรีวิจารณ์ และสมพงษ์ ศัลยพงศ์ ที่มีนายบุญช่วยเป็นผู้นำทาง ถูกตำรวจ
คุมตัวที่ตำบลบ้านด่าน อำเภอเชียงแมน จังหวัดลำปาง (ซึ่งเป็นของไทยในขณะนั้น)
ในวันที่ 11 มิถุนายน 2487 ระหว่างทางทั้งสามถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจยิงเสียชีวิต

9 กันยายน 2487 วิมล วิริยะวิทย์ และ บุญมาก เทศบุตร เสรีไทยสายอเมริกาที่ไป
ฝึกพิเศษ ได้กระโดดร่มลงกลางป่าอำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ วิมลถูกคุมตัวมา
พบ พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจรัส ภายหลังจากแจ้งภารกิจให้ทราบ ทั้งคู่ได้เดินทางไปพบ
ปรีดี พนมยงค์ วิมลแจ้งให้ทราบว่าทางอเมริกา ยินดีให้การสนับสนุนเสรีไทย
ทุกวิถีทาง ไม่ว่าจะเป็นทางการทหารหรือในทางการเมือง รวมทั้งรับทราบด้วยว่ามี
ปฏิบัติการต่อต้านญี่ปุ่น เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย

เสรีไทยสายอังกฤษ

ทศ พันธุมเสน

การเข้าข้างผู้รุกราน แม้เป็นฝ่ายชนะก็น่าอับอาย เชื่อว่าคนไทยทั้งมวล
ไม่เห็นชอบในการร่วมมือกับผู้รุกราน ดังนั้นแม้สัมพันธมิตรจะแพ้
และขบวนการเสรีไทยจะล้มเหลว เพื่อนร่วมชาติของเราก็จะเห็นว่า
เราทำหน้าที่ของคนไทยผู้รักชาติรักความเป็นไทย

ทศ พันธุมเสน

นักเรียนไทยในอังกฤษ
ที่สมัครเข้าร่วมขบวนการ
เสรีไทย

เช่นเดียวกับคนไทยในอเมริกา เมื่อได้รับทราบข่าวว่ารัฐบาลยอมให้ทหารญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทย นักเรียนไทยในประเทศอังกฤษต่างไม่พอใจการตัดสินใจของ
รัฐบาลเป็นอย่างมาก และได้ประณามการกระทำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทว่าสถานการณ์ในประเทศอังกฤษต่างจากสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ พระมกุฎราชกุมารนาถ
(เบีย็น สุมาวงศ์) อัครราชทูตไทย ไม่เพียงแต่ไม่คัดค้านการตัดสินใจของรัฐบาลแต่ยังได้ปราบนักเรียนไม่ให้เคลื่อนไหว โดยการอ่านโทรเลขที่ได้รับจากประเทศไทยให้
คณะนักเรียนไทยฟังว่า

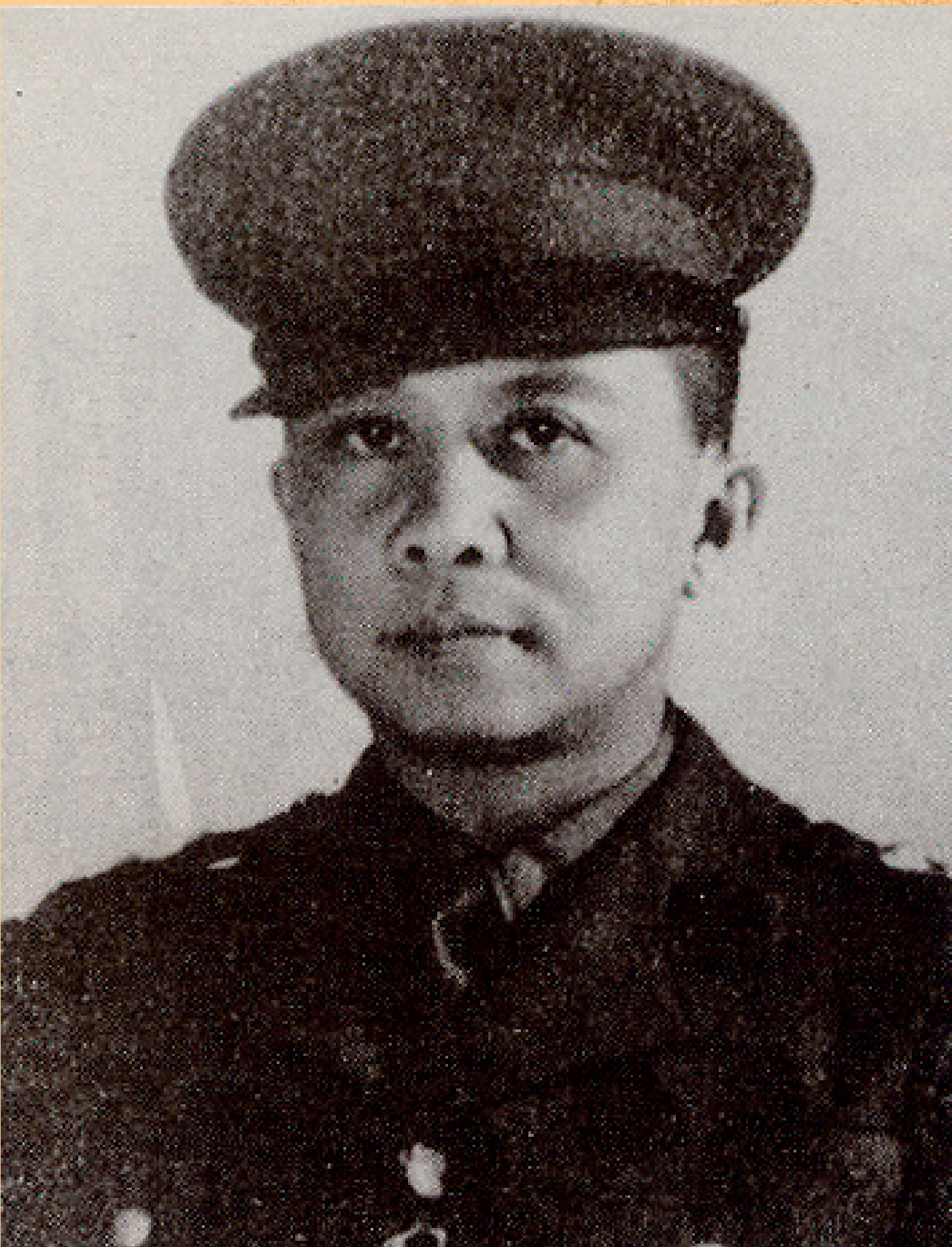
รัฐบาลเปรียบเหมือนช้างเท้าหน้า พวกเราเป็นช้างเท้าหลัง ฉะนั้นขอวิงวอน
ให้คนไทยทุกคนร่วมใจกันสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามคำสั่งของ
รัฐบาลทุกประการ

ดังนั้นการทำงานร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรจึงเริ่มต้นจากปัจเจกบุคคลมากกว่า

ตั้งข้อความใน บันทึกลับของพันโท อรุณ เสรีไทย 136 ของ ม.จ. ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ หรือท่านขึ้น
ซึ่งเล่าไว้ว่า

ข้าพเจ้าได้เขียนจดหมายถึงนายเซอร์ซิลล์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ เพื่อขอรับ
อาสาเข้าช่วยร่วมมือทำการสู้รบญี่ปุ่น นายกรัฐมนตรีอังกฤษได้เขียนจดหมาย
ลงวันที่ 1 มกราคม 2485 แสดงความชอบใจที่จะเข้าร่วมมือ และขอให้ข้าพเจ้า
ช่วยทำการในกรมเสนาธิการข่าวของอังกฤษ ในการทำแผนที่ในประเทศไทย
และรวบรวมข่าวคราวเกี่ยวกับประเทศไทย

สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายลงไปอีกเมื่อรัฐบาลไทยประกาศสงครามกับอังกฤษ วันที่ 25 มกราคม 2485 และรัฐบาล
อังกฤษประกาศสงครามตอบในเวลาต่อมา สถานภาพของคนไทยในเวลานั้นจะอยู่ในสภาพ คนของชนชาติศัตรู

ม.จ. ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์

ม.จ. ศุภสวัสดิวงศ์สนธิ สวัสดิวัตน์

ภารกิจ เสรีไทยสายอังกฤษ

ในขณะที่เราเข้าไปนั้น คนไทยในประเทศยังไม่เข้ากับพวกเรา เราต้องเข้าไปเป็นทหารหน่วยย่อยๆ จึงจะสามารถเกลี้ยกล่อมผู้คนได้ และจะสามารถป้องกันตัวและรวบรวมเข้าศึกได้ โดยอาศัยความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่

ม.จ. ศุภสวัสดิวงศ์สนธิ สวัสดิวัตน์

เมื่อจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเชลยศึกสงครามระหว่างไทยกับอังกฤษ มีคนไทยเดินทางกลับเพียง 33 คนจากทั้งหมด 91 คน ส่งผลให้รัฐบาลประกาศถอนสัญชาติคนไทยที่ไม่เดินทางกลับประเทศ

มีนาคม 2485 หลังจาก เสนาะ ตันบุญยืน เข้าพบ ม.จ. ศุภสวัสดิ์ฯ เพื่อแจ้งความจำนงว่ามีนักเรียนไทยในอังกฤษเป็นจำนวนมากต่อต้านญี่ปุ่น ม.จ. ศุภสวัสดิ์ฯ ก็ทำหนังสือเสนอ วินสตัน เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษ เพื่อก่อตั้งกองทหารสู้รบกับญี่ปุ่นในประเทศไทย

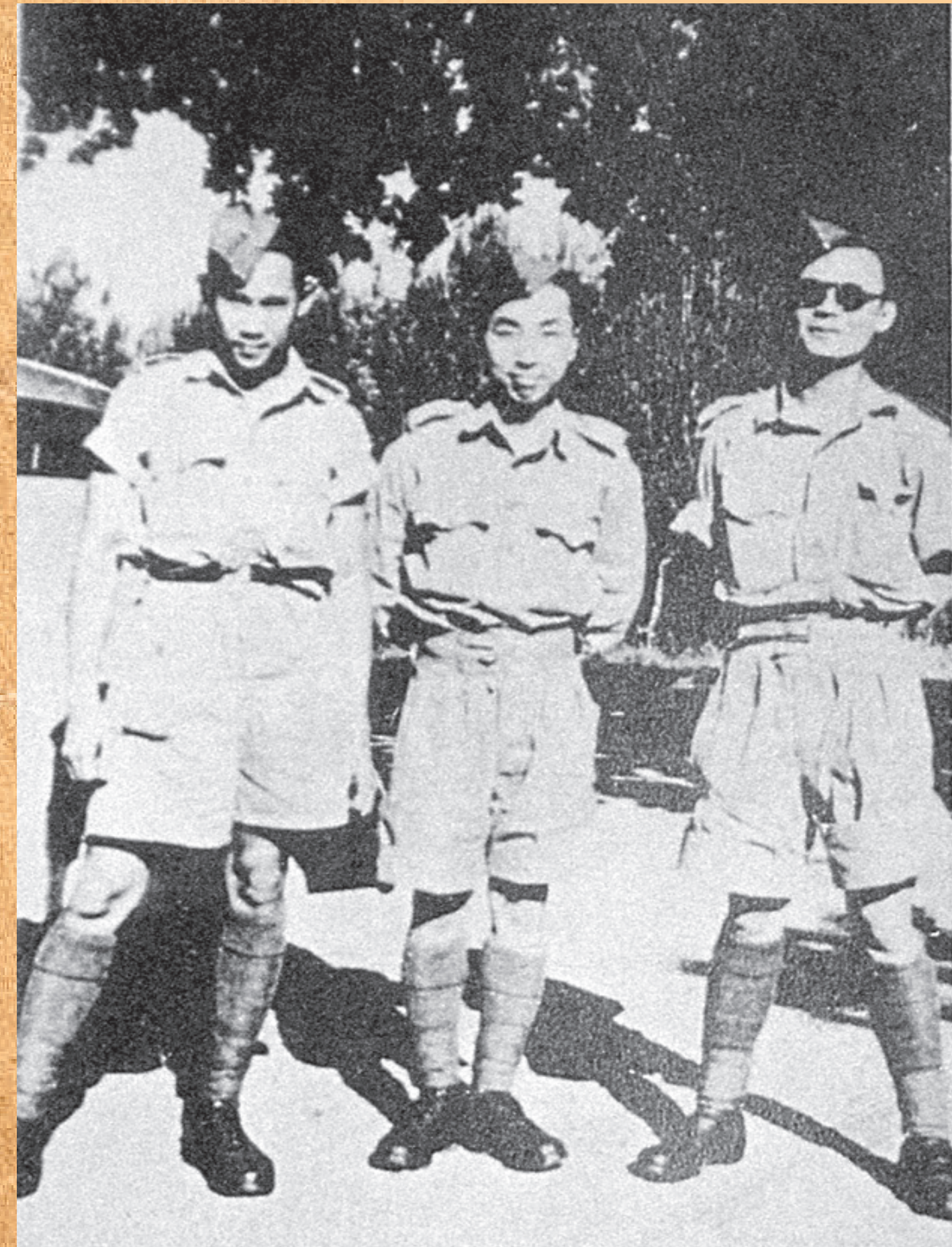
แต่เมื่อสรรหาบุคคลที่จะมารับตำแหน่งหัวหน้าขบวนการเสรีไทยในอังกฤษ กลับไม่มีบุคคลใดได้รับการยอมรับ เช่นเดียวกับ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ในสหรัฐอเมริกา เป็นเหตุให้ เสนาะ ตันบุญยืน ต้องเขียนจดหมายขอความช่วยเหลือจาก ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

มณี สาณะเสน ในฐานะผู้ที่เคยทำงานในอังกฤษ ได้รับหน้าที่ช่วยรวบรวมคณะเสรีไทยในอังกฤษ แต่ก็ใช่ว่าการทำงานจะราบรื่นเนื่องจากเขาไม่เป็นที่รู้จักกันของนักเรียนไทยในอังกฤษมาก่อน

แม้สถานทูตไทยประจำกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ จะไม่มีบทบาทนำในการเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร แต่มีคนไทยและนักเรียนไทยสมัครเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครกองทัพอังกฤษจำนวน 50 คน ผ่านการคัดเลือกเป็นทหาร 35 คน ที่เหลือเป็นอาสาสมัครในแนวหลัง รวมทั้งสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่ประเทศอังกฤษด้วย

พลพรรคเสรีไทยสายอังกฤษในการฝึกที่ค่ายออร์นตัน คนหัวแถวแถวหน้า ม.จ. การวิก จักรพันธุ์ แถวกลาง นายกำแหง พलगูร แถวหลัง หลวงอาจพิศาลกิจ

ประทาน เปรมกมล, สำราญ วรณพฤษ และปวย อึ้งภากรณ์

ปวย อึ้งภากรณ์ หนึ่งในเสรีไทยได้เขียนถึงความมุ่งหมายของขบวนการเสรีไทยสายอังกฤษไว้ว่า

“(คนเหล่านี้)อาจจะอาสาสมัครเสรีไทยด้วยเหตุต่างๆ กัน ได้มีการถกเถียงกันถึงเรื่องนี้ในระหว่างสมัครเข้ามาใหม่ๆ ... บางคนก็ว่าสมัครเพื่อชาติ บางคนสมัครเพื่อเสรีภาพและความชอบธรรมแห่งชีวิต บางคนก็พูดไม่ออก นอกจากนั้นก็เห็นว่าเห็นหน้าที่ อย่่างไรก็ตามพอพูดได้ว่า ความมุ่งหมายร่วมกันของพวกเราคือ

1. พวกเราเข้าเป็นทหารอังกฤษ มิใช่เพื่อรับใช้ชาติอังกฤษ แต่ต้องการรับใช้ชาติไทย โดยอาศัยอังกฤษร่วมมือ
2. คณะของเราต้องการเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในประเทศ และไม่ยอมเป็นเครื่องมือในการเมืองของพรรคใด ผู้ใดเป็นเสรีไทยในประเทศเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น พวกเราจะร่วมมือทั้งนั้น และเมื่อเลิกสงครามแล้ว คณะเสรีไทยอังกฤษจะสลายตัวไป
3. คณะเสรีไทยจะไม่ถือโอกาสแอบอ้างความดีใดๆ มาเรียกร้องแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในด้านลาภ ยศ หรือด้านอื่นใด
4. คณะเสรีไทยสายอังกฤษได้แสดงให้เห็นทางอังกฤษเห็นแจ้งชัดแต่เริ่มแรกว่า คณะของเราต้องการกระทำการใดๆ ในระหว่างสงครามในลักษณะทหาร กล่าวคืออยู่ในรูปแบบและยุทธการ แม้ว่าจะจะเป็นทหารก็ยินยอมทั้งหมายความว่าไม่ยอมเป็นเครื่องมือในลักษณะจารชน ถ้าจะต้องปฏิบัติราชการลับก็ทำในฐานะทหาร”

นอกจากจะมีกลุ่มจัดตั้งอย่างเป็นทางการ ดำเนินการเป็นขบวนการแล้ว ยังมีประชาชนชาวไทยอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่พอใจการตัดสินใจของรัฐบาล และการที่ญี่ปุ่นรุกล้ำอธิปไตยไทย หากไม่สามารถแสดงออกมาได้ แต่พร้อมที่จะเข้าร่วมกับขบวนการเสรีไทย ภายหลังจากมีการรวมตัวเป็นขบวนการที่แน่นอน

ล้มจอมพล ป. พิบูลสงคราม: ก่อตั้งรัฐบาลเสรีไทย

คุณูปการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ก็คือการสร้างระบบรัฐสภาเอาไว้เพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้นวิถีทางรัฐสภา ซึ่งก็คือการใช้วิธีการอภิปรายและลงมติไม่ไว้วางใจ จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการโค่นล้มรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม

แต่สถานการณ์ในขณะนั้นจอมพล ป. มีอิทธิพลอย่างสูงในรัฐสภา สิ่งแรกที่ขบวนการเสรีไทยในประเทศทำก็คือ ขยายแนวร่วมไปยังผู้แทนราษฎรให้มากที่สุด จากที่เคยมีแต่ผู้แทนภาคอีสาน

ชิต เวชประสิทธิ์ ส.ส. จังหวัดภูเก็ต ได้เล่าถึงเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ว่า

กลุ่มผู้นำอีสานและแนวร่วมที่เกาะกลุ่มอยู่ก่อนได้ตกลงกันว่า ต่างคนต่างดำเนินการหาสมัครพรรคพวกเป็นอิสระ โดยมีหลักการสำคัญข้อแรกคือ ต้องสามารถมั่นใจว่าผู้แทนคนนั้นสามารถรักษาความลับได้เป็นอย่างดี ข้อสองคือ มีทัศนะโน้มเอียงไปทางต่อต้านญี่ปุ่น

ชิต เวชประสิทธิ์

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

พล.ต.อ. อุดล อุดลเดชจรัส

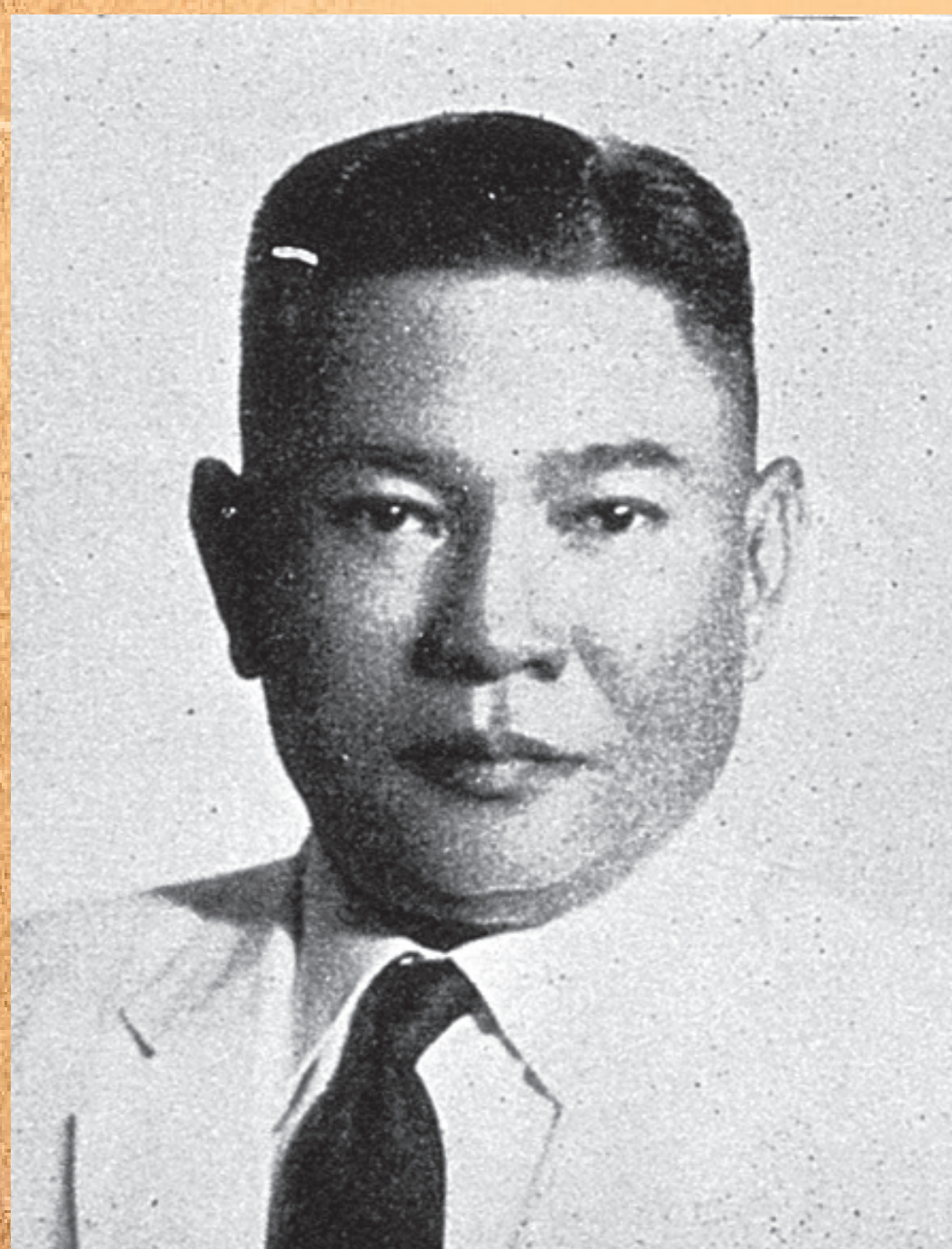
ต่อมาขยายไปยังกลุ่มผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 โดยบุคคลสำคัญที่เข้าร่วมขบวนการเสรีไทย คือ พล.ต.อ. อุดล อุดลเดชจรัส อธิบดีกรมตำรวจ ซึ่งมีความสำคัญมาก นอกจาก พล.ต.อ. อุดล อุดลเดชจรัส จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2 แล้ว ยังสามารถชักลไกของตำรวจที่มีอยู่ทั่วประเทศเป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านญี่ปุ่นอีกด้วย

ผลจากการที่ญี่ปุ่นเข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นกองบัญชาการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นท่าทีของทหารญี่ปุ่นที่ก้าวร้าวและข่มเหงคนไทย ค่าครองชีพสูงขึ้น ขณะที่การโจมตีทางอากาศของฝ่ายสัมพันธมิตรก็ถี่ขึ้นเป็นลำดับ กรุงเทพมหานครในช่วงปี 2486-2487 ถูกโจมตีทางอากาศถึง 4,000 ครั้ง ทำให้สูญเสียชีวิตผู้คนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้คะแนนนิยมในรัฐบาลลดน้อยลงทุกขณะ โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลมีนโยบายย้ายเมืองหลวง ไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นดินแดนทุรกันดารเนื่องจากมีไข้ป่าชุกชุม จากรายงานของ

สภาผู้แทนราษฎรแจ้งว่า ในปี 2487 มีราษฎรที่ถูกเกณฑ์จำนวน 127,281 คน มีผู้บาดเจ็บ 14,316 คน เสียชีวิตด้วยไข้ป่า 4,040 คน และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมหาศาล ส่งผลให้มีการใช้ประเด็นนี้มาเป็นเครื่องมือล้มรัฐบาล

เมื่อรัฐบาลนำเรื่องเข้าสภาผู้แทนราษฎร โดยเสนอเป็นร่าง พ.ร.บ. อนุมัติพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครหลวงเพชรบูรณ์ เพื่อขออนุมัติในวันที่ 20 กรกฎาคม 2487 ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลได้หยิบเอาประเด็นนี้มาอภิปราย ผลของการลงคะแนนลับปรากฏว่ารัฐบาลฝ่ายไปด้วยคะแนน 36 : 48 สองวันต่อมาเมื่อรัฐบาลเสนอร่าง พ.ร.บ. อนุมัติพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธบุริมณฑล ฝ่ายต่อต้านได้หยิบยกประเด็นเรื่องความสิ้นเปลืองงบประมาณมาอภิปราย ผลของการลงคะแนนลับปรากฏว่ารัฐบาลฝ่ายไปด้วยคะแนน 41 : 43

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะผู้นำรัฐบาลยื่นใบลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อมีการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ปรากฏว่า นายควง อภัยวงศ์ ภายใต้การสนับสนุนของขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาก็ได้มีการลดอำนาจทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ด้วยการยุบตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ด้วยข้ออ้างว่าไม่มีในทำเนียบราชการทหาร

ทวี บุญยเกตุ

การที่สามารถโค่นอำนาจทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ลงได้ นับว่ามีความสำคัญต่อขบวนการต่อต้านญี่ปุ่นเป็นอันมาก เพราะทำให้การจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นอีกต่อไปการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่โดยหน้าฉากมีควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ทำหน้าที่เจรจากับญี่ปุ่น ขณะที่หลังฉากมีทวี บุญยเกตุ ตัวแทนขบวนการเสรีไทย รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้โดยให้เหตุผลว่า

ที่เลือกกระทรวงศึกษาธิการก็เพื่อจะได้ทำงานต่อต้านญี่ปุ่น ในขบวนการเสรีไทยได้เต็มที่ โดยใช้กำลังสนับสนุนจากนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์จากโรงเรียน วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

สุดท้าย กลไกรัฐไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ ที่เคยขัดขวางการทำงานของเสรีไทย กลับสามารถใช้เป็นเครื่องมืออย่างดีในการต่อต้านญี่ปุ่น

ควง อภัยวงศ์

เสรีไทยสายอีสาน

นายเตียง ศิริขันธ์ ส.ส. สกลนคร หรือ “พลูโต” ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่การร่วมกับขบวนการกู้ชาติของจำก๊อต พलगูร ต่อมาได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์การต่อต้านญี่ปุ่นที่มีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้า

นายเตียง ศิริขันธ์ ได้จัดเตรียมพลพรรคเสรีไทยในภาคอีสานเพื่อเตรียมการทำสงครามขับไล่ญี่ปุ่น โดยเริ่มจากฐานที่มั่นแห่งแรกเขตหมู่บ้านโนนหอม ห่างตัวเมืองสกลนครประมาณ 15 กิโลเมตรไปทางจังหวัดนครพนม

ในปี 2485 ค่ายเสรีไทยได้ตั้งกระจายไปในเขตป่าของเทือกเขาภูพาน เช่น ค่ายด่านนกยูง บ้านเต่างอย ค่ายดงพระเจ้า ค่ายบ้านหนองหลวง ในเขตอำเภอสว่างแดนดิน ค่ายบ้านตาตั่ววง อำเภวาริชภูมิ ค่ายบ้านอากาศ อำเภออากาศอำนวย ค่ายบ้านภูสระคาม อำเภอวานรนิวาส ค่ายบ้านหนองผือ อำเภอพรรณานิคม

ที่ค่ายดงพระเจ้า ในวาระสำคัญของการจัดตั้งกองกำลังพลเรือน “พลูโต” ได้กล่าวต้อนรับมิตรสหายเข้าร่วมขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น

นายเตียง ศิริขันธ์

ยีนดีก่อนรับพวกเธอทุกคนเข้าสู่ขบวนการ เราทุกคนคงทราบกันดีแล้วว่าขณะนี้โลกของเรา กำลังทำสงครามกันเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายอักษะกับฝ่ายพันธมิตร ฝ่ายอักษะนั้นมีเยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่น ฝ่ายสัมพันธมิตร มีอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา รัสเซีย และจีน ขณะนี้ฝ่ายอักษะกำลังจะแพ้สงคราม อิตาลียอมแพ้ฝ่ายสัมพันธมิตรไปเรียบร้อยแล้ว... ไทยเราเป็นประเทศหนึ่งที่ร่วมกับญี่ปุ่นประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกา เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงคราม ไทยเราก็ไม่พ้นถูกยึดครอง ท่านรฐ หัวหน้าใหญ่ของขบวนการของเราท่าน เล็งเห็นการณ์ไกล จึงได้จัดตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้นเพื่อร่วมมือกับอังกฤษและอเมริกา เพื่อขับไล่ญี่ปุ่นเพื่อไม่ให้ญี่ปุ่นใช้เมืองไทยเป็นฐานทัพสู้กับฝ่ายพันธมิตร ฉันได้รับบัญชาจากท่านรฐ หัวหน้าของขบวนการเสรีไทยที่รักชาติ ให้มารวบรวมพลพรรคเสรีไทยที่รักชาติ ทำการฝึกอาวุธเตรียมไว้สำหรับการขับไล่ญี่ปุ่นไปให้พ้นประเทศไทย... บัดนี้พวกเธอทั้งหลายคงรู้แล้วว่า เรามาที่นี่เพื่ออะไร ขบวนการของเราต้องการผู้รักชาติมาร่วมกันทำงาน เพื่อกอบกู้ชาติบ้านเมืองให้พ้นภัย...

การฝึกเสรีไทยในภาคอีสาน

นายเตียง ศิริขันธ์ ขณะดูผลการฝึกอยู่ที่ค่ายฝึกจังหวัดสกลนคร

ด้วยแกนนำคนสำคัญของภาคอีสาน ทั้งนายเตียง ศิริขันธ์ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายจำลอง ดาวเรือง นายถวิล อุดล นายแพทย์อ้วน นาครทรรพ เป็นต้น รวมไปถึงแกนนำคนสำคัญอย่าง นายสวัสดิ์ และนายสวาสดี ตราชู นายสนิท ประสิทธิ์พันธุ์ นายถวิล สุนทรศาลทูล นายครอง จันดาวงศ์ และเมื่อทหารฝ่ายสัมพันธมิตร มาเชื่อมต่อติด เช่น พันตรีบาทหลวงฮอลิเดย์ ชาวอเมริกา พันตรีเดวิด สไมเลย์ ชาวอังกฤษ

หัวเขตงานป่าเขาในภาคอีสาน ถูกจัดตั้งกองกำลังจรัญท์ และตั้งค่ายเสรีไทยเพิ่มอีกในหลายจังหวัด ได้แก่ นครพนม มหาสารคาม หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี มีกองบัญชาการสำคัญอยู่ 3 แห่ง คือสกลนคร เลย และขอนแก่น โดยมีนายทหารฝรั่งมาประจำการด้วย อีกทั้งยังได้สร้างสนามบินลับในเขตบ้านตาตั่ววง อำเภวาริชภูมิ สกลนคร และบ้านนาคู กापสินธุ์ เพื่อรับอาวุธยุทโธปกรณ์ปัจจัยทั้งปิ่น และเวชภัณฑ์

ปฏิบัติการทางการเมืองและการทูต

บรรดาสมาชิกคนสำคัญของขบวนการเสรีไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีความเห็นตรงกันว่า ปฏิบัติการเสรีไทย จำต้องดำเนินงานในทางการเมืองและทางการทูตไปพร้อมกัน เพื่อให้ฝ่ายสัมพันธมิตรเชื่อว่า ประชาชนคนไทยไม่เคยเป็นศัตรูกับฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งต้องทำความคุ้นเคยไปกับปฏิบัติการทางทหารด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช และบรรดาเสรีไทยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีได้เป็นทหารก็ได้พยายามทำทุกอย่างที่จะทำให้รัฐบาลและชาวอเมริกันมีความเข้าใจอันดีต่อประเทศไทย และคนไทยซึ่งกำลังตกอยู่ในการยึดครองของกองทัพญี่ปุ่น สำหรับในอังกฤษ ม.จ.ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ และ นายมณี สาณะเสน ก็ได้ประสานงานเสรีไทยกับทางราชการของอังกฤษอยู่โดยตลอด

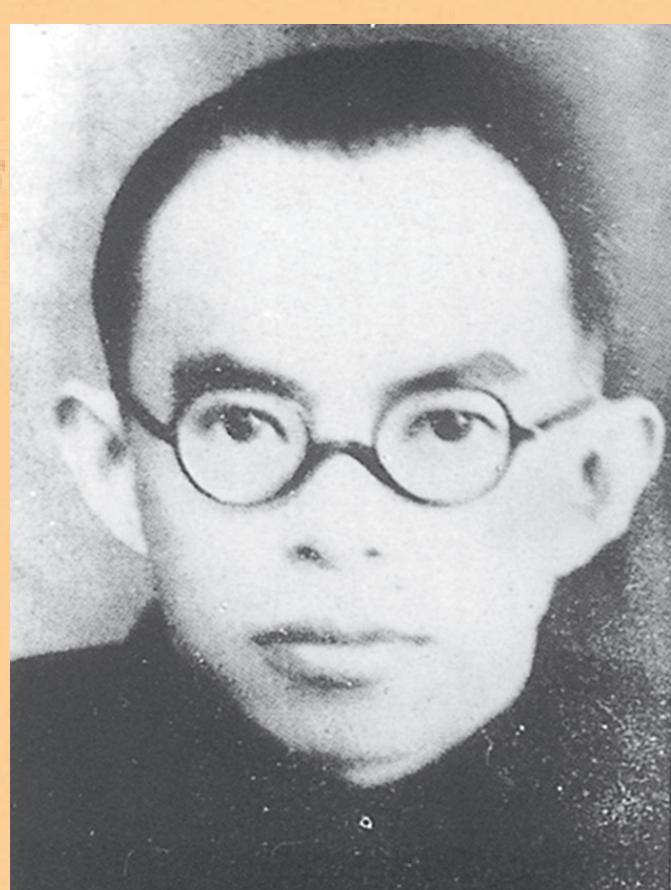
ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

ม.จ.ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท
สวัสดิวัตน์

นายมณี สาณะเสน

นายจำกัฏ พลังกรู

ขณะเดียวกันก็มีตัวแทนเสรีไทยจากในประเทศออกเดินทางเพื่อไปติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตร เริ่มจากต้นปี 2486 นายปรีดี พนมยงค์ ได้มอบหมายให้ นายจำกัฏ พลังกรู เป็นผู้แทนองค์การต่อต้านญี่ปุ่นในประเทศไทยเล็ดลอดออกไปติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตรโดยผ่านทางประเทศจีน แต่นายจำกัฏ พลังกรู ได้ถึงแก่กรรมลงก่อน แต่การที่นายจำกัฏ พลังกรู มีโอกาสได้เข้าพบ จอมพลเจียงไคเช็ค ที่นครฉงกิง อีกทั้งได้พบกับ ม.จ.ศุภสวัสดิ์วงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ นับเป็นการไขกุญแจให้องค์การใต้ดินในประเทศไทยได้ออกไปสู่ภายนอก

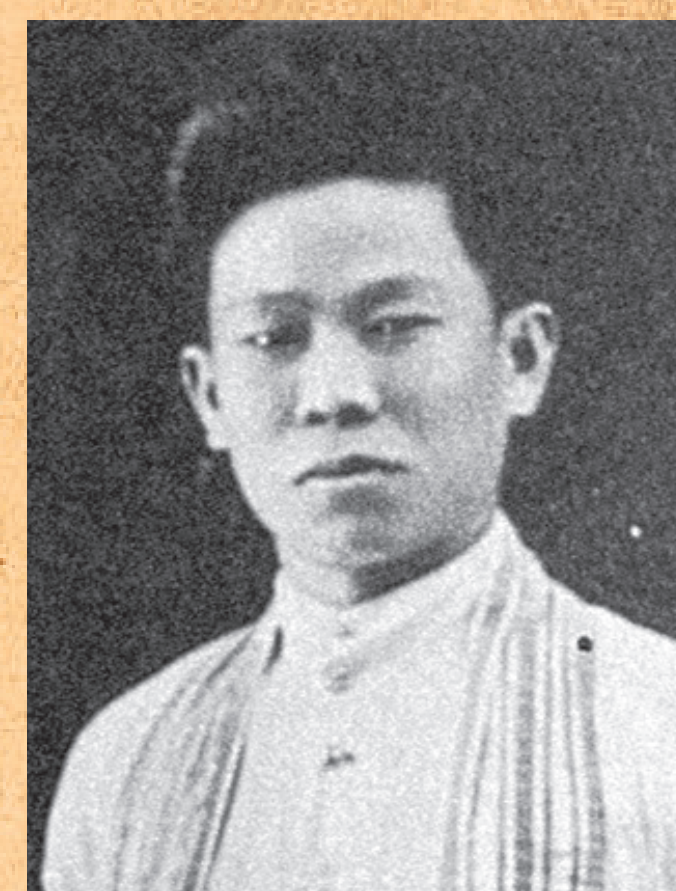
ต่อมานายสงวน ตุลารักษ์ และนายแดง คุณะดิลก ได้รับสืบทอดภารกิจของนายจำกัฏ พลังกรู เดินทางไปถึงกรุงวอชิงตันเมื่อปลายปี 2486 และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของขบวนการเสรีไทย

ที่สำคัญก็คือฝ่ายสัมพันธมิตร ณ จุดนั้น ได้มุ่งการติดต่อไปที่นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทย การติดต่อโดยตรงระหว่างกองบัญชาการเสรีไทยในกรุงเทพฯ กับกองบัญชาการสัมพันธมิตรที่เมืองแคนดี ลังกา ก็ได้บรรลุความสำเร็จในครั้งหลังของปี 2487

ปลายเดือนมกราคม 2488 นายปรีดี พนมยงค์ ได้ส่งนายกนต์ธีร์ ศุภมงคล หัวหน้ากองการเมือง กรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศออกไปสมทบกับ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช และนายสงวน ตุลารักษ์ เปรมาจากกับรัฐบาลอเมริกันอย่างเป็นทางการ ในเรื่องสถานภาพของประเทศไทยภายหลังสงคราม การเจรจากราวนั้นได้บรรลุผลในระดับหนึ่ง คือว่าอังกฤษและสหรัฐ มีเป้าหมายสุดท้ายอย่างเดียวกัน อีกทั้งมีความเชื่อในความจริงใจของนายปรีดี พนมยงค์ ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตร จึงจะติดต่อกับนายปรีดี พนมยงค์ ต่อไปจนกว่าจะถึงเวลาที่กองทัพสัมพันธมิตรจะปลดปล่อยประเทศไทยจากการยึดครองของญี่ปุ่น

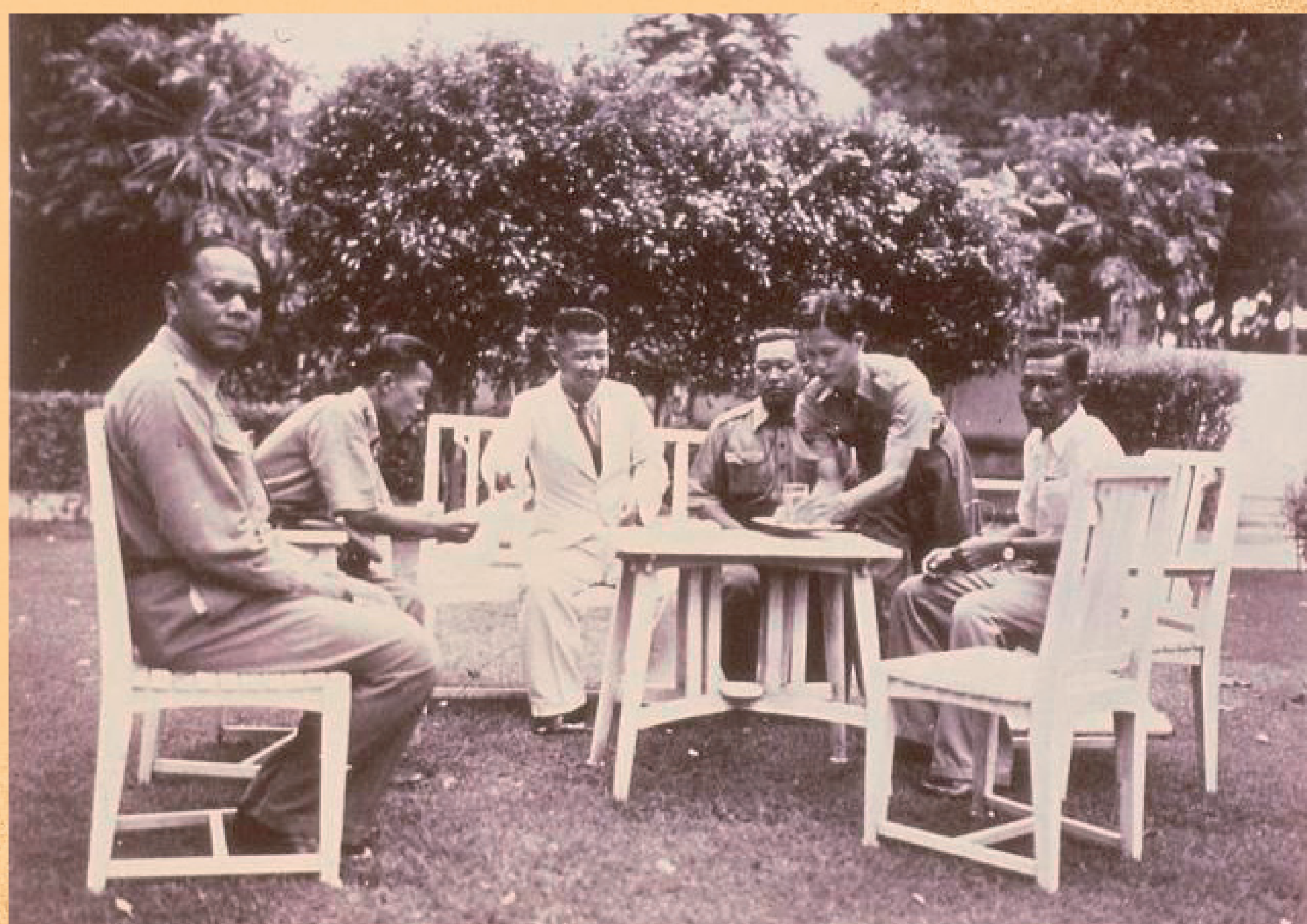
นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล

นายสงวน ตุลารักษ์

นายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะผู้นำขบวนการเสรีไทย ขณะประชุมกับสัมพันธมิตร และ พล.ต.อ. อุดล อุดลเดชจารี ผู้นำเสรีไทยคนหนึ่ง ในทำเนียบท่าช้าง

การสร้างสนามบินลับ

การส่งอาวุธทางเครื่องบิน

การรับส่งอาวุธโดยการทิ้งร่มชูชีพมีข้อจำกัดว่าทำได้เฉพาะคืนเดือนหงาย คือประมาณระหว่างขึ้น 12 ค่ำ ถึง แรม 4 - 5 ค่ำ และอาวุธที่จะส่งมาให้ต้องมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงมีการจัดสร้างสนามบินลับขึ้น ฝ่ายสัมพันธมิตร มอบหมายให้ขบวนการเสรีไทยจัดสร้างขึ้นในภาคอีสาน เพื่อรับเครื่องบินดาโกต้า (C-47) มี เติ่ง ศิริจันทร์ ผู้แทนจังหวัดสกลนคร เป็นผู้ควบคุมดูแล โดยจัดสร้างขึ้นที่บริเวณอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ และอำเภอโนนหัน จังหวัดเลย ต่อมาได้มีการขยายเพิ่มอีก รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 แห่ง

แต่ก็เชื่อว่าการสร้างสนามบินลับจะราบรื่น เมื่อญี่ปุ่นค้นพบสนามบินลับที่พลพรรคเสรีไทยได้สร้างขึ้นในภาคอีสาน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2488 และบอกให้รัฐบาลไทยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปรีดี พนมยงค์ ชี้แจงกับฝ่ายญี่ปุ่นไปว่า สนามบินลับที่ญี่ปุ่นค้นพบนั้นเป็นสนามบินที่ไทยสร้างขึ้น เพื่อฟื้นฟูการบินพาณิชย์ในเขตที่การคมนาคมยังไม่สะดวก แต่ไทยไม่เคยใช้สนามบินนั้นมาก่อน

สนามบินลับแห่งหนึ่งในจังหวัดเลย

ทว่าญี่ปุ่นก็ไม่ไว้ใจ เมื่อสืบทราบว่ามีสนามบินลับที่บ้านตาตุ่ม ในจังหวัดสกลนคร จึงมีกำหนดการที่จะบินไปสำรวจ พลพรรคเสรีไทยที่นั่นเมื่อทราบเรื่องก็แก้ปัญหาโดยการพรางสนามบิน วิสุทธิ์ บุษยกุล ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์คืนนั้นด้วยเล่าให้ฟังว่า

เสรีไทยประมาณ 500 คน ต่างไปที่สนามบินพร้อมกับกล้าข้าวที่ระดมมาให้มากเท่าที่จะมากได้ ถึงคืนจะแจ้งแต่เราใช้ไม้ตอกลง เป็นหลุมเพื่อให้งล้าอยู่ได้ และจะต้องทำในตอนมืด เพราะรู้ว่ากล้าอยู่ได้ไม่นานก็จะเหี่ยวเนื่องจากไม่มีน้ำหล่อเลี้ยง คนตอกหลุมก็ตอกไป คนปักก็ปักไป จนเสร็จก่อนย่ำรุ่งพอดี โชคดีที่ญี่ปุ่นมาตรวจตอนเช้า ทำให้ต้นกล้ายังไม่เหี่ยวตาย และเครื่องบินก็บินผ่านไปโดยไม่รู้ว่านาข้าวที่เห็นนั้น เป็นสนามบินลับที่เราแสร้งให้เป็นนาข้าวภายในคืนเดียว

พลพรรคเสรีไทยที่สนามบินลับแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น

ผลจากการสร้างสนามบินลับสำเร็จ ทำให้การลำเลียงอาวุธ ยุทโธปกรณ์เข้ามาในประเทศทำได้สะดวก และการรับส่งคนทางเครื่องบินในการติดต่อกับฝ่ายพันธมิตรได้ง่ายขึ้นด้วย

การรับอาวุธ จากฝ่ายสัมพันธมิตร

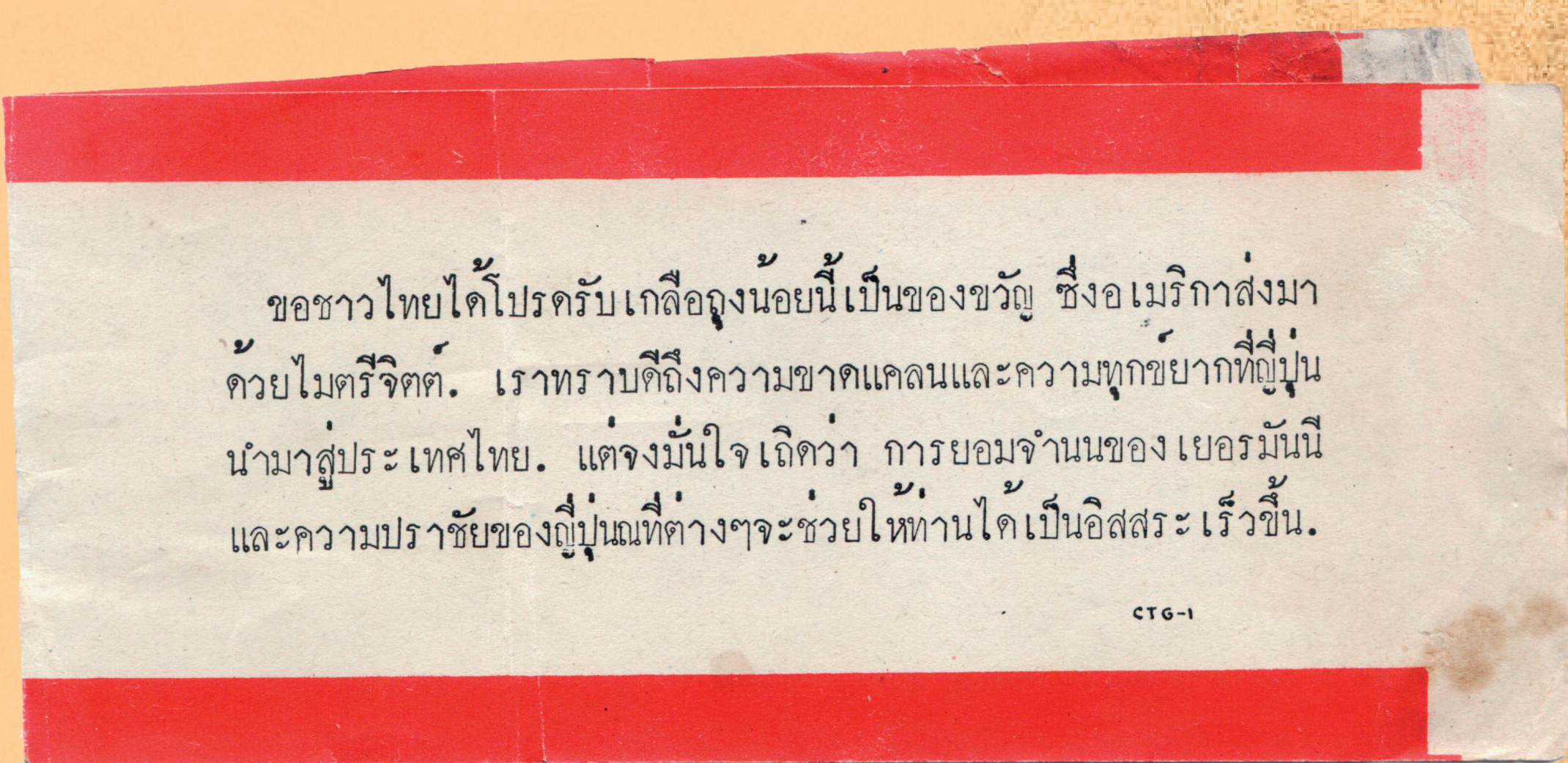
การที่จะต่อสู้กับญี่ปุ่นได้นั้นจำเป็นต้องมีอาวุธที่ทันสมัยพอ ซึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายสัมพันธมิตรโดยมีข้อตกลงร่วมกันว่า ขบวนการเสรีไทยจะไม่ลุกขึ้นต่อต้านญี่ปุ่นก่อนที่ฝ่ายสัมพันธมิตรกำหนด ตั้งแต่เดือนเมษายน 2488 อาวุธจากฝ่ายสัมพันธมิตรเริ่มลำเลียงเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น

เริ่มต้นจากการขนส่งทางเรือมาทางทะเลบริเวณอ่าวไทย มีเรือของกรมศุลกากรในความดูแลของหลวงบรรณกรโกวิท รองอธิบดีกรมศุลกากร ออกไปรับแล้วลำเลียงมาไว้ที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งเป็นที่ตั้งกองบัญชาการเสรีไทยเพื่อนำไปแจกจ่ายต่อไป

ต่อมามีการจัดส่งทางอากาศโดยการทิ้งร่มตามเขตรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย มีการนัดหมายกันล่วงหน้าเพื่อรับอาวุธ ท้าวอุ่น ชนะนิกร ผู้ลี้ภัยชาวลาวหลบหนีการปกครองของฝรั่งเศสและเข้าร่วมเป็นเสรีไทยในภาคอีสานร่วมกับนายเตียง ศิริขันธ์ ได้บันทึกเรื่องการรับส่งอาวุธไว้ว่า

การรับและเก็บอาวุธยุทธภัณฑ์ ฯลฯ เขามาทั้งนั้นไม่ใช่ของง่ายๆ ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อเขาถึงลงนั้น ร่มจะพาอาวุธยุทธภัณฑ์ ฯลฯ ไปลงที่ไหนก็ได้ตามแต่กระแสลมจะพัดพาไป บางร่มก็ค้างอยู่บนต้นไม้ ซึ่งพวกเราจำเป็นต้องรวบรวมเอามันมาให้หมด แล้วขนเก็บซ่อนไว้ในถ้ำก่อนจะสว่าง ความยุ่งยากอีกประการหนึ่งคือการทำลายร่มชูชีพ เนื่องจากร่มชูชีพไม่ไหม้ไฟ พวกเราต้องซุกหลุมฝังกันให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำอาวุธไปเก็บ... อีกอย่างหนึ่งขณะที่พวกเราทำงานอย่างเร่งรีบนั้น จิตใจของพวกเราก็กลัวว่าญี่ปุ่นจะเข้ามาพบเราเข้าอีก

นอกจากการรับส่งอาวุธแล้ว ยังมีการทำสงครามจิตวิทยาด้วย ในภาพคือใบปลิวของฝ่ายสัมพันธมิตรที่โปรยมาทางเครื่องบิน

อาวุธที่ฝ่ายสัมพันธมิตรส่งให้ขบวนการเสรีไทยนั้น ประกอบด้วย ปืนสั้น (พิสทอล) ปืนยาวใหญ่ (ไรเฟิล) ปืนยาวเล็ก (คาไบน์) ลูกกระเบิดมือ (แฮนด์ครีเมต) ปืนครกเบา (แอล มอเตอร์) ปืนครกหนัก (ดับลิว มอเตอร์) ทุ่นระเบิด ฯลฯ

นอกจากการส่งอาวุธแล้ว ฝ่ายสัมพันธมิตรยังทำสงครามจิตวิทยากับญี่ปุ่นโดยการส่งฝูงบิน B-24 จำนวน 18 เครื่อง นำร่มเวชภัณฑ์มาทิ้งบริเวณท้องสนามหลวง โดยที่ พล.ท. นากามูระ ผู้บัญชาการทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย ฝ่าสังเกตรณอยู่ที่โรงแรมรัตนโกสินทร์โดยไม่สามารถทำอะไรได้

การทิ้งร่มลดน้อยลงในเดือนกรกฎาคม 2488 เนื่องจากเปลี่ยนมาใช้การขนส่งทางเครื่องบิน สู่สนามบินลับที่ขบวนการเสรีไทยลักลอบสร้างขึ้น

การฝึกพลพรรคเสรีไทย

ปฏิบัติการของเราในขณะนั้นเป็นหน่วยกำลังที่ต้องดำเนินการไปตามแผน
เราคงเป็นเบี้ยหรือเม็ดที่ต้องถูกเดินให้เขากิน เพื่อหวังผลได้เปรียบ
หรือประโยชน์ส่วนรวมในค่ายอื่น ถึงแม้จะทราบอยู่แก่ใจพวกเราก็กะเผลอใจ

พล.อ.ท. กำธน สินธวานนท์

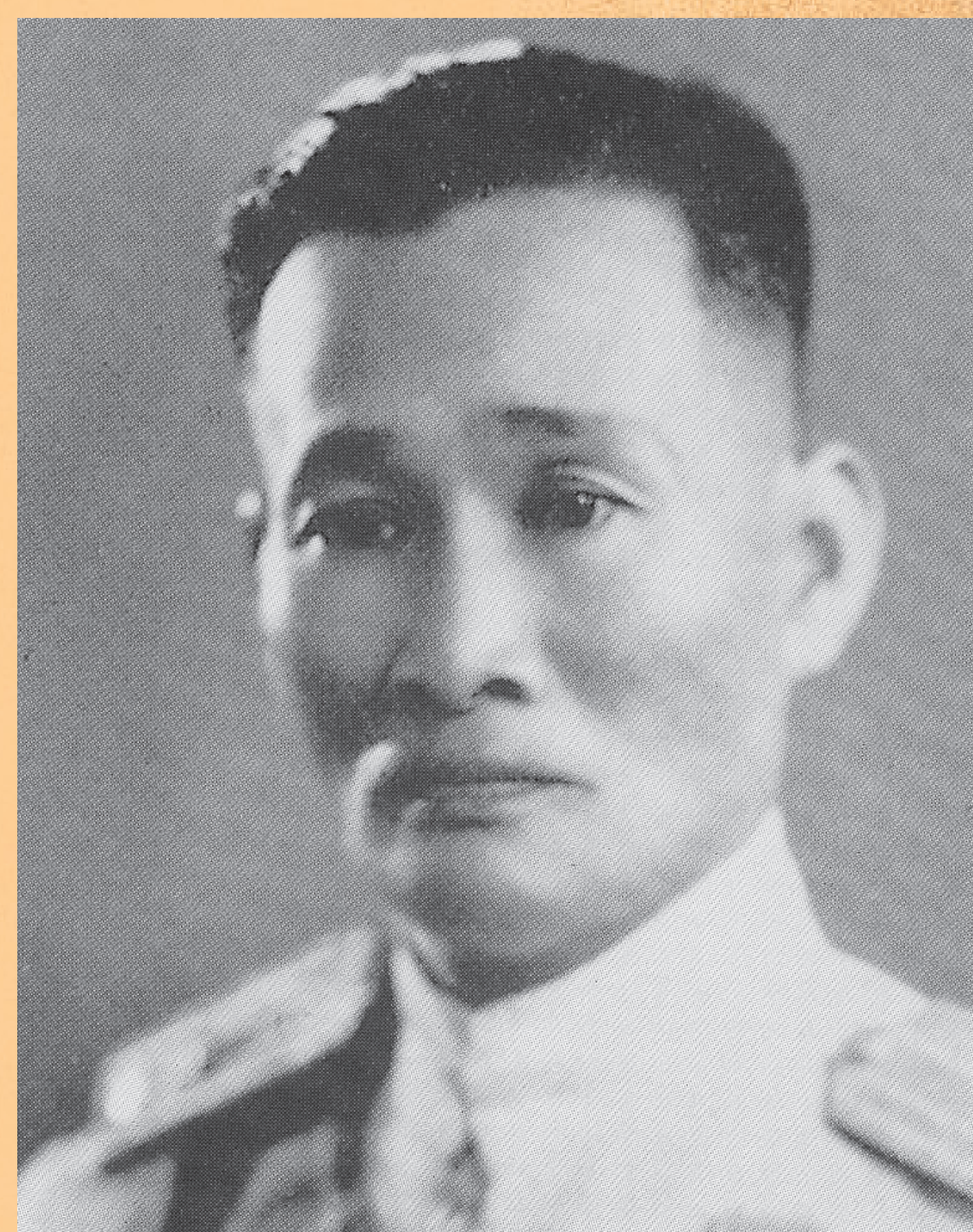

นักเรียนสารวัตรทหารที่ค่ายฝึกเขาบางทราย จังหวัดชลบุรีเพื่อเตรียมปฏิบัติการชั้นเด็ดขาด

เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติการขับไล่ญี่ปุ่น จำเป็นต้องมีกองกำลังเป็นของตนเอง
ดังนั้นจึงมีการฝึกพลพรรคเสรีไทยซึ่งมีอยู่สองขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมบุคคล เพื่อที่จะเป็นหัวหน้าทำการฝึกอาวุธ และสอนยุทธวิธี
การสู้รบให้แก่พลพรรคเสรีไทย ที่มีการจัดตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งนอกจากจะ
จัดส่งตำรวจ ทหาร พลเรือน ในค่ายของสัมพันธมิตรในอินเดียและเกาะลังกาแล้ว
ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนนายทหารสารวัตรขึ้นอีกด้วย โดย พล.ร.ต.สังวร สุวรรณชีพ
เจ้ากรมทหารสารวัตร ได้รับมอบหมายจาก ปรีดี พนมยงค์ ให้จัดหาผู้ที่จะเข้ามาฝึก
ภายใต้เงื่อนไขที่ห้ามใช้กองกำลังทหารไทยของฝ่ายสัมพันธมิตร ขณะเดียวกันก็จะ
ต้องปฏิบัติการเพื่อพรางไม่ให้ญี่ปุ่นได้ทราบว่ามีการฝึกกองกำลังเสรีไทยภายใต้มุก
ญี่ปุ่น ดังนั้นทางออกของ พล.ร.ต. สังวร ก็คือ การใช้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มาทำการฝึก (ซึ่งขณะนั้นมหาวิทยาลัยปิดทำการสอนเพราะอยู่ระหว่างสงคราม) ขณะ
เดียวกันก็ต้องบอกกับญี่ปุ่นว่าการจัดตั้งโรงเรียนนายทหารสารวัตรรุ่นพิเศษ จากนิสิต
จุฬาที่เข้าประชุมประมาณ 300-400 คน ได้มีการคัดเลือกให้เหลือ 298 คน หลังจากนั้น
ก็มีการฝึกที่โรงเรียนนายทหารสารวัตร พล.ร.ต.สังวร เล่าถึงกองกำลังส่วนนี้ว่า

เปิดโรงเรียน สห. ซึ่งมีกำลัง 3 กองร้อย ทหารราบ 1 หมวด
หมวดฝึกปืนกลหนักได้รับอุปกรณ์จากครุฑหารบก เรือ ตำรวจ
ซึ่งทางการจับมาอบรมสั่งสอน เพื่อก้าวไปตามหลักสูตร 1 ปี
การเปิดโรงเรียนทำต่อหน้า พล.ร.ต. หลวงสินธุ์สงครามชัย
รัฐมนตรีกลาโหม นายพลโชนากามุระ และพันเอกทูโคตะ
...ซึ่งเราต้องแสดงกลบเกลื่อนว่าตั้งโรงเรียนขึ้น ก็เพื่อ
ให้ได้จำนวนนายทหารที่ต้องจัดกองทหารสารวัตรใหม่

หลวงสังวรณยุทธกิจ

การฝึกเสรีไทยในมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

หลังจากนั้นได้มีการเคลื่อนย้ายไปยังค่าย “สวนลดาพันธ์”
อำเภอมะเมือง จังหวัดชลบุรี โดยพรางญี่ปุ่นว่าไปทำการ
ฝึกภาคสนามเพื่อหาความชำนาญพิเศษ แต่ความจริง
ที่นั่นได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว โดยมีอาวุธ
ยุทธโศปกรณ์ของทหารอเมริกันที่ทิ้งร่ม ไว้ ณ อำเภอมะ
มาตาศพุด จังหวัดระยอง ลำเลียงมาไว้เป็นระยะ ๆ และ
มีทหารอเมริกันได้กระโดดร่มมาประจำการอยู่แล้ว

กองบัญชาการ เสรีไทย

เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติการขับไล่ญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย หรือที่เรียกกันว่าวัน D-Day ซึ่งเป็นวันที่ฝ่ายสัมพันธมิตรจะโจมตีญี่ปุ่นพร้อมกันทุกจุด และให้ขบวนการเสรีไทยในประเทศ ออกมาปฏิบัติการพร้อมกัน ได้มีการจัดตั้งกองบัญชาการเสรีไทยขึ้นในเดือนมีนาคม 2488 โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

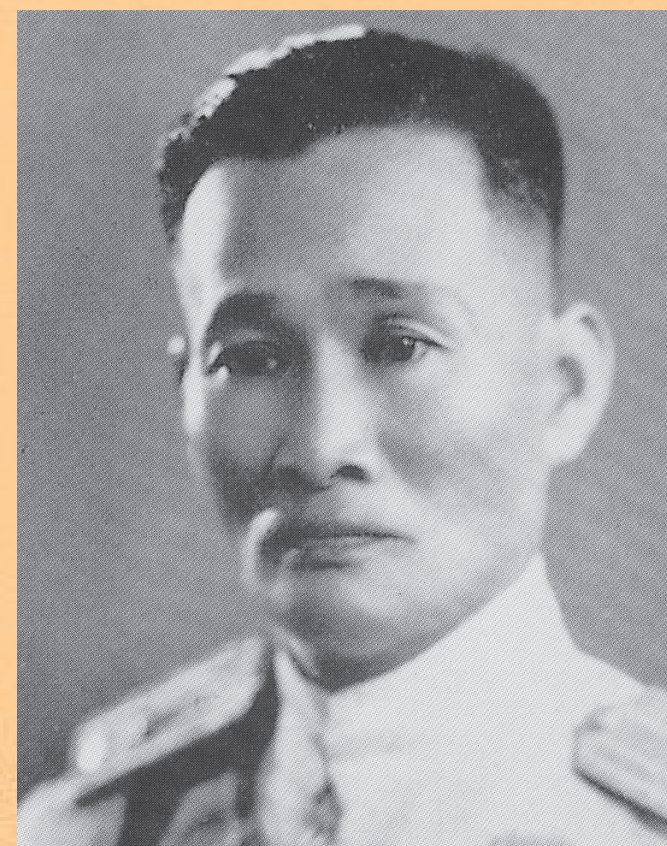
นายปรีดี พนมยงค์
หัวหน้า

พล.ต.อ. อุดม
อুদ্ধเดช
รองหัวหน้าและ
หัวหน้าฝ่ายตำรวจ

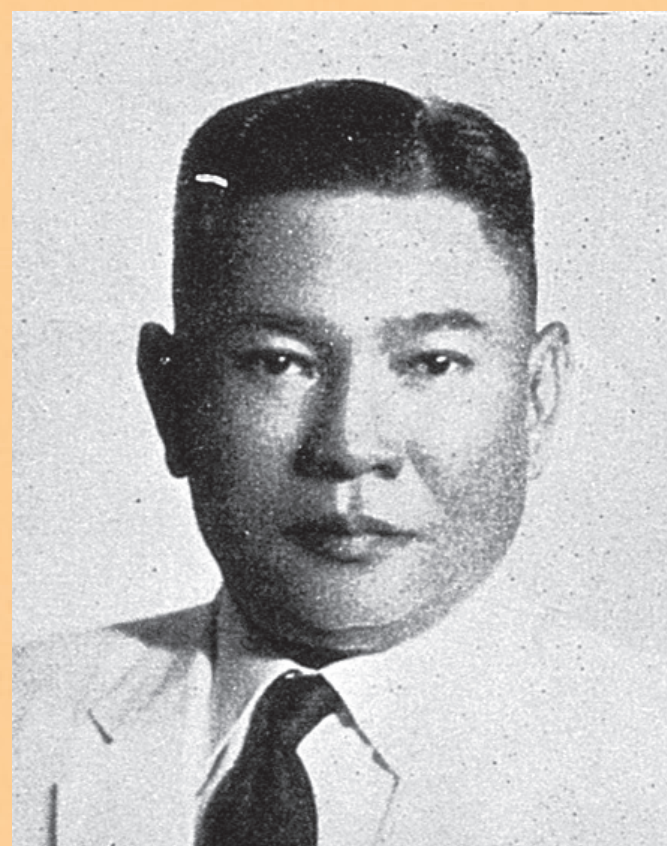
หลวงสินาค โยธารักษ์
หัวหน้าฝ่ายทหาร

หลวงสังวรณฺยุทธกิจ
หัวหน้าฝ่ายทหารเรือ
และให้ความคุ้มครอง

นายคิเรก ชัยนาม
หัวหน้ากองกลาง

นายทวี บุญยเกตุ
หัวหน้าพลพรรค
และผู้ติดต่อกับรัฐบาล

นายวิจิตร ลุติตานนท์
หัวหน้ากองกลาง
หัวหน้าการเงิน
และพลาธิการ

หลวงศุภชลาศัย
หัวหน้าอาสาพลเรือน

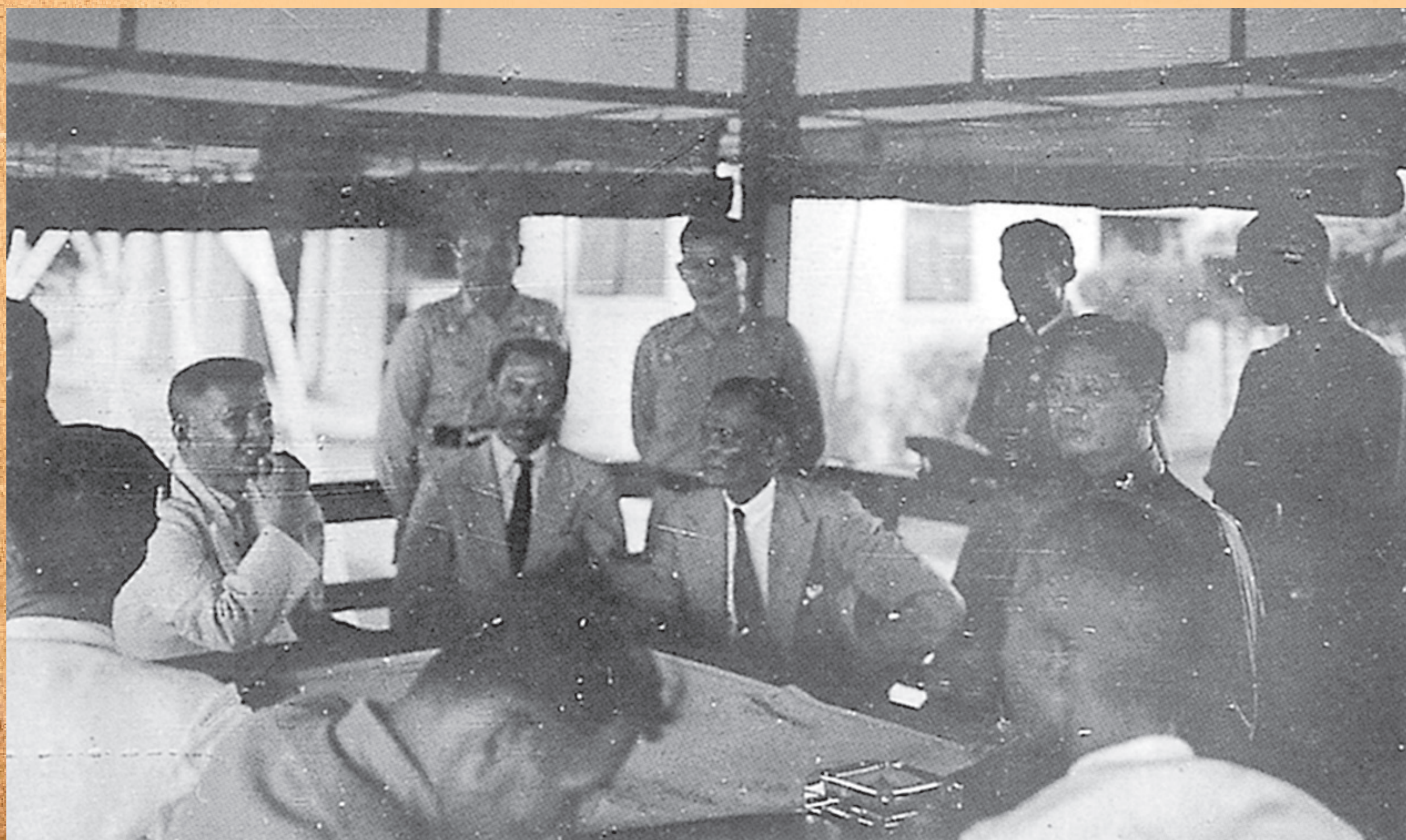
นายทวี ตะเวทิกุล
หัวหน้าเศรษฐกิจ
และการคลัง

หลวงบรรณกรโกวิท
หัวหน้ารับส่งทางเรือ

นายสะพรั่ง เทพหัสดิน
หัวหน้ารับส่งทางบก

นายชาญ บุนนาค
หัวหน้าสืบราชการลับ วิทยุสื่อสาร การรับส่งคนและจ่ายอาวุธ

นายปรีดี พนมยงค์ ขณะประชุมกับหัวหน้าหน่วยต่างๆ ของพลพรรคเสรีไทย ณ ศาลาริมน้ำ ทำเนียบท่าช้าง

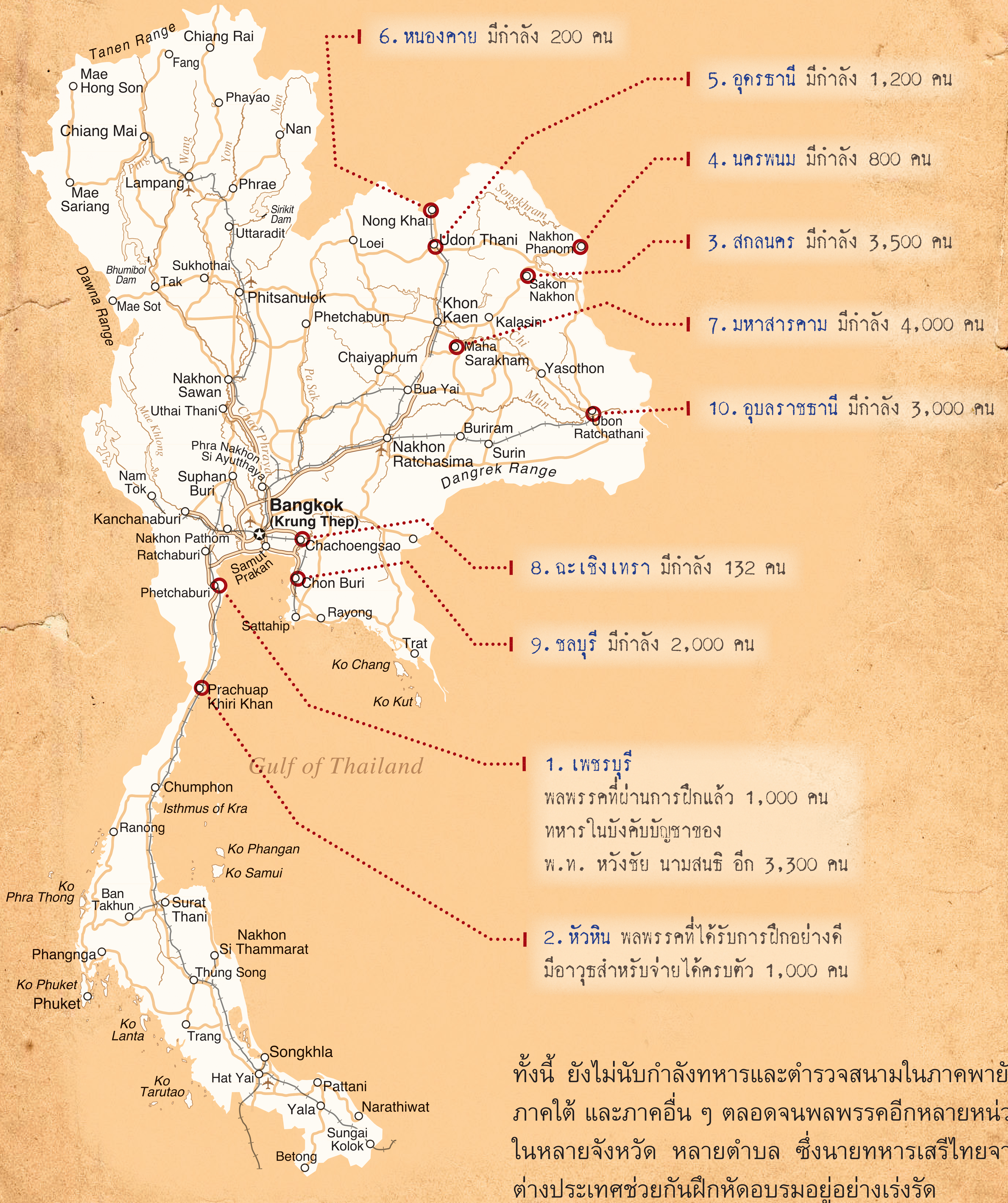
ต่อมาได้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าขบวนการเสรีไทย กับพลจัตวา วิกเตอร์ จาค ผู้แทนฝ่ายอังกฤษ และร้อยเอก โซเวิต ปาลเมอร์ และได้มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบดังนี้

พื้นที่ทำงานร่วมกับอังกฤษ ได้แก่ อ่างทอง อยุธยา
อุทัยธานี เพชรบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สุโขทัย ชัยภูมิ
ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชุมพร แพร่ เชียงราย

พื้นที่ทำงานร่วมกันอเมริกา ได้แก่ ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ขอนแก่น นครราชสีมา มหาสารคาม หนองคาย นครพนม สกลนคร เลย อุบลราชธานี ตาก ลำปาง

กองกำลังเสรีไทย

ขั้นตอนต่อมา คือการจัดฝึกพลพรรคใต้ดินโดยแบ่งตามพื้นที่รับผิดชอบของผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัด ประสานกับนายทหารเสรีไทยทั้งอังกฤษและอเมริกาที่แบ่งพื้นที่รับผิดชอบกันอย่างชัดเจน จากการรวบรวมของนายฉันทนา (มัลลย์ ฐพนิจ) ใน XO GROUP เรื่องภายในขบวนการเสรีไทย แสดงจำนวนพลพรรคที่ผ่านการฝึกแล้วดังนี้

ทั้งนี้ ยังไม่นับกำลังทหารและตำรวจสนามในภาคพายัพ ภาคใต้ และภาคอื่น ๆ ตลอดจนพลพรรคอีกหลายหน่วย ในหลายจังหวัด หลายตำบล ซึ่งนายทหารเสรีไทยจากต่างประเทศช่วยกันฝึกหัดอบรมอยู่อย่างเร่งรัด

30 เมษายน ค.ศ. 1945 อาคารรัฐสภาไรช์สทัก ในเยอรมนีถูกยึดครอง ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ ฮิตเลอร์ ได้อั้ววินาตกรรม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพ่ายแพ้ทางการทหารของนาซีเยอรมนี ในยุโรป

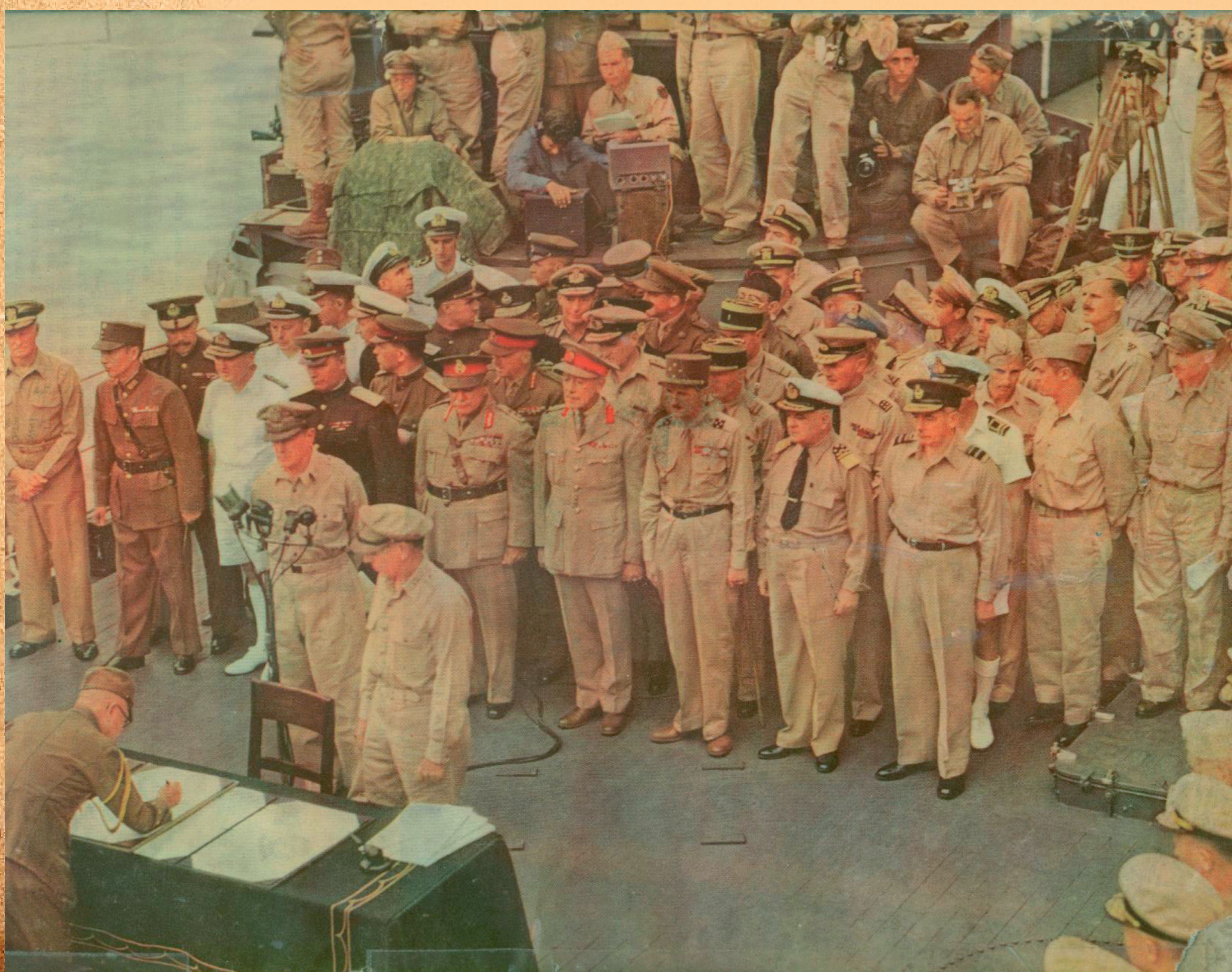
แต่ขณะเดียวกันญี่ปุ่น มหาอำนาจฝ่ายอักษะในทวีปเอเชียยังไม่ยอมแพ้ ทำให้กองทัพอเมริกันเบนเข็มมุ่งหน้าเข้าสู่ญี่ปุ่น มีนาคม 2488 อเมริกาสามารถยึดเกาะอิโวะจิมะ และเกาะโอกินาวาในเดือนมิถุนายน ในขณะที่เครื่องบินทิ้งระเบิดของกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกาก็ทำลายเมืองต่างๆ ของญี่ปุ่น และเรือดำน้ำอเมริกันก็เข้าปิดล้อมเกาะญี่ปุ่น ตัดขาดการนำเข้าจากภายนอก

วันที่ 11 กรกฎาคม บรรดาผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตรประชุมที่พอตสดัม ประเทศเยอรมนี ได้ข้อสรุปว่า ที่ประชุมให้การรับรองเกี่ยวกับข้อตกลงต่างๆ กับเยอรมนีก่อนหน้านี้ และย้ำถึงความจำเป็นของญี่ปุ่นที่จะต้องยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำกล่าวที่ว่า

อีกทางเลือกหนึ่งของญี่ปุ่นก็คือหายนะ เหลือแสน
(the alternative for Japan is prompt and utter destruction)

เมื่อญี่ปุ่นได้ปฏิเสธข้อเสนอที่พอตสดัม สหรัฐอเมริกาจึงตัดสินใจทิ้งระเบิดปรมาณูสองลูกบนแผ่นดินญี่ปุ่น ที่ฮิโรชิมาและนางาซากิ ต้นเดือนสิงหาคม 2488 หลังจากนั้น ญี่ปุ่นได้ตัดสินใจยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข ในวันที่ 15 สิงหาคม 2488

ญี่ปุ่นยอมจำนน!

ญี่ปุ่นได้ยอมจำนนตามคำเรียกร้องของพันธมิตร. เคมิชิ เมื่อวันที่ ๒๒กรกฎาคม คศ.นี้ ที่ประชุมพันธมิตรพอสดัมได้เป็นคำขาดเรียกร้องให้ญี่ปุ่นยอมจำนน. เงื่อนไขในคำขาดนี้มีดังต่อไปนี้.

ญี่ปุ่นจะต้องละทิ้งดินแดนทั้งหมดที่ญี่ปุ่นได้ไ้ในสงครามรุกกร้าวที่ล่วงแล้วมา. ตัวประเทศญี่ปุ่นที่เหลือจะประกอบด้วยเกาะใหญ่สี่เกาะซึ่งเป็นประเทศญี่ปุ่นมาแต่ดั้งเดิม และเกาะเล็กเกาะน้อยอื่นๆ ซึ่งฝ่ายพันธมิตรจะกำหนดต่อไป.

ทหารญี่ปุ่น, ทั้งภายในและภายนอกประเทศญี่ปุ่น, จะต้องยอมจำนนตัว และถูกปลดอาวุธทันที. หลังจากนั้น ทหารเหล่านี้จะได้รับอนุญาตให้กลับไปบ้านไปช่องของตน. พันธมิตรจะครอบครองส่วนต่างๆของประเทศญี่ปุ่น, ซึ่งจะกำหนดต่อไป. บริเวณเหล่านี้จะอยู่ในความครอบครองของทหารพันธมิตรจนกระทั่งกำลังความสามารถของญี่ปุ่นที่จะก่อสงครามขึ้นอีกได้ ถูกกำจัดไปจนหมดสิ้น และหลังจากที่พันธมิตรได้จัดระเบียบสันติภาพ, ความปลอดภัยและความเที่ยงธรรมขึ้นใหม่ภายในประเทศญี่ปุ่นจนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว.

อำนาจสิทธิขาดของพวกขุนศึกญี่ปุ่นจะต้องถูกทำลายให้สิ้นไป. ผู้คิดในคดีอาญาสงครามจะถูกเรียกตัวมารับการลงโทษตามกฎหมายคดี. รัฐบาลญี่ปุ่นจะต้องช่วยพันธมิตรจัดระบอบการปกครองภายในประเทศญี่ปุ่นตามแบบประชาธิปไตย.

ขั้ข้างบนคือเงื่อนไขในคำขาดของพันธมิตรซึ่งที่ประชุมพอสดัมเป็นค่อญี่ปุ่น.

ประกาศสันติภาพ

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 1 สิงหาคม พุทธศักราช 2487)

ปรีดี พนมยงค์

โดยที่ประเทศไทยได้เคยถือนโยบายอันแน่วแน่ที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และจะต่อสู้การรุกรานของต่างประเทศทุกวิถีทาง ดังปรากฏเห็นได้ชัดจากการที่ได้มีกฎหมายกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ เมื่อพุทธศักราช 2484 อยู่แล้วนั้น ความจำนงอันแน่วแน่งกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้วในเมื่อญี่ปุ่นได้ย่ำตราทัพเข้าในดินแดนประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2484 โดยได้มีการต่อสู้การรุกรานทุกแห่ง และทหาร ตำรวจ ประชาชน พลเมืองได้เสียชีวิตไปในการนี้เป็นอันมาก

เหตุการณ์อันปรากฏเป็นสักขีพยานนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าการประกาศสงครามเมื่อวันที่ 25 มกราคม พุทธศักราช 2485 ต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการกระทำทั้งหลายซึ่งเป็นปฏิกิริยาต่อสหประชาชาตินั้น เป็นการกระทำอันผิดจากเจตจำนงของประชาชนชาวไทยและฝ่าฝืนขึ้นชด ค่อมพันธูติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายบ้านเมือง ประชาชนชาวไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหประชาชาติ ผู้รักที่จะให้มีสันติภาพในโลกนี้ ได้กระทำการทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลือสหประชาชาติซึ่งที่สหประชาชาติส่วนมากยอมทราบอยู่แล้ว ทั้งนี้เป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนชาวไทยอีกครั้งหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงครามและการกระทำอันเป็นปฏิกิริยาต่อสหประชาชาติดังกล่าวมาแล้ว

บัดนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้ยอมปฏิบัติตามคำประกาศของสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียต ซึ่งได้กระทำ ณ นครปอตสדםแล้ว สันติภาพจึงกลับคืนมาสู่ประเทศไทย อันเป็นความประสงค์ของประชาชนชาวไทย

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงขอประกาศโดยเปิดเผยแทนประชาชนชาวไทยว่า การประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและบริเตนใหญ่เป็นโมฆะ ไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับสหประชาชาติ ประเทศไทยได้ตัดสินใจที่จะให้กลับคืนมาซึ่งสัมพันธไมตรีอันดีอันเคยมีมากับสหประชาชาติเมื่อก่อนวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2484 และพร้อมที่จะร่วมมือเต็มที่ทุกทางกับสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้

บรรดาจีนแผ่นดินซึ่งญี่ปุ่นได้มอบให้ไทยครอบครอง คือ รัฐกลันตัน ตรังกานุ ไทรบุรี ปะริก เชียงตุง และเมืองพานันนั้น ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาที่จะได้ดินแดนเหล่านี้และพร้อมที่จะจัดการเพื่อส่งมอบในเมื่อบริเตนใหญ่พร้อมที่จะรับมอบไป

ส่วนบรรดาบทกฎหมายอื่นๆ ใดอันมีผลเป็นปฏิกิริยาต่อสหรัฐอเมริกา บริเตนใหญ่และเครือจักรวราก็จะได้พิจารณายกเลิกไปในภายหน้า บรรดาความเสียหายใดๆ จากกฎหมายเหล่านั้นก็จะได้รับชดใช้โดยชอบธรรม

ในที่สุดนี้ ขอให้ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย ตลอดจนต่าง้าวซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรไทย จงตั้งอยู่ในความสงบและไม่ว่ากระทำการใดๆ อันจะเป็นการก่อความสงบเรียบร้อย พึงยึดมั่นในอุดมคติซึ่งได้วางไว้ในข้อตกลงของสหประชาชาติ ณ นครซานฟรานซิสโก

ประกาศ ณ วันที่ 16 สิงหาคม พุทธศักราช 2488 เป็นปีที่ 12 ในรัชกาลปัจจุบัน

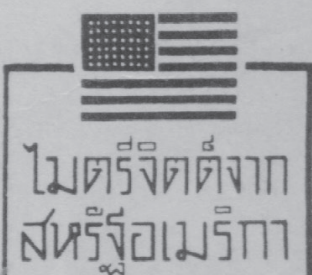
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ทวี บุญยเกตุ
นายกรัฐมนตรี

วันบ๊ยะ!

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐอเมริกาได้ประกาศว่าสงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว ความมีความเมตตาอย่างเด็ดขาดของสหชาติพันธมิตร ความในคำประกาศของประธานาธิบดีทรูแมนนี้ว่า รัฐบาลญี่ปุ่นได้ยอมจำนนตามเงื่อนไข ซึ่งระบุอยู่ในคำประกาศเรียกร้องของที่ประชุมพอตสדם และว่านายพลคิกลาส แมคอาเธอร์จะเป็นแม่ทัพอเมริกันครอบครองประเทศญี่ปุ่น.

ตามคำของประธานาธิบดีทรูแมน ทหารที่จะเข้ายึดประเทศญี่ปุ่นจะอยู่ในญี่ปุ่นจนกระทั่ง, "เราแน่ใจว่าบุคคลและอิทธิพลภายในญี่ปุ่น ซึ่งได้เริ่มวิสงครามก้าวร้าวของญี่ปุ่นขึ้น ไม่มีอำนาจในญี่ปุ่นอีกต่อไป."

ที่บ้าน!

สุนทรพจน์ของ “รัฐ”

สหายทั้งหลาย

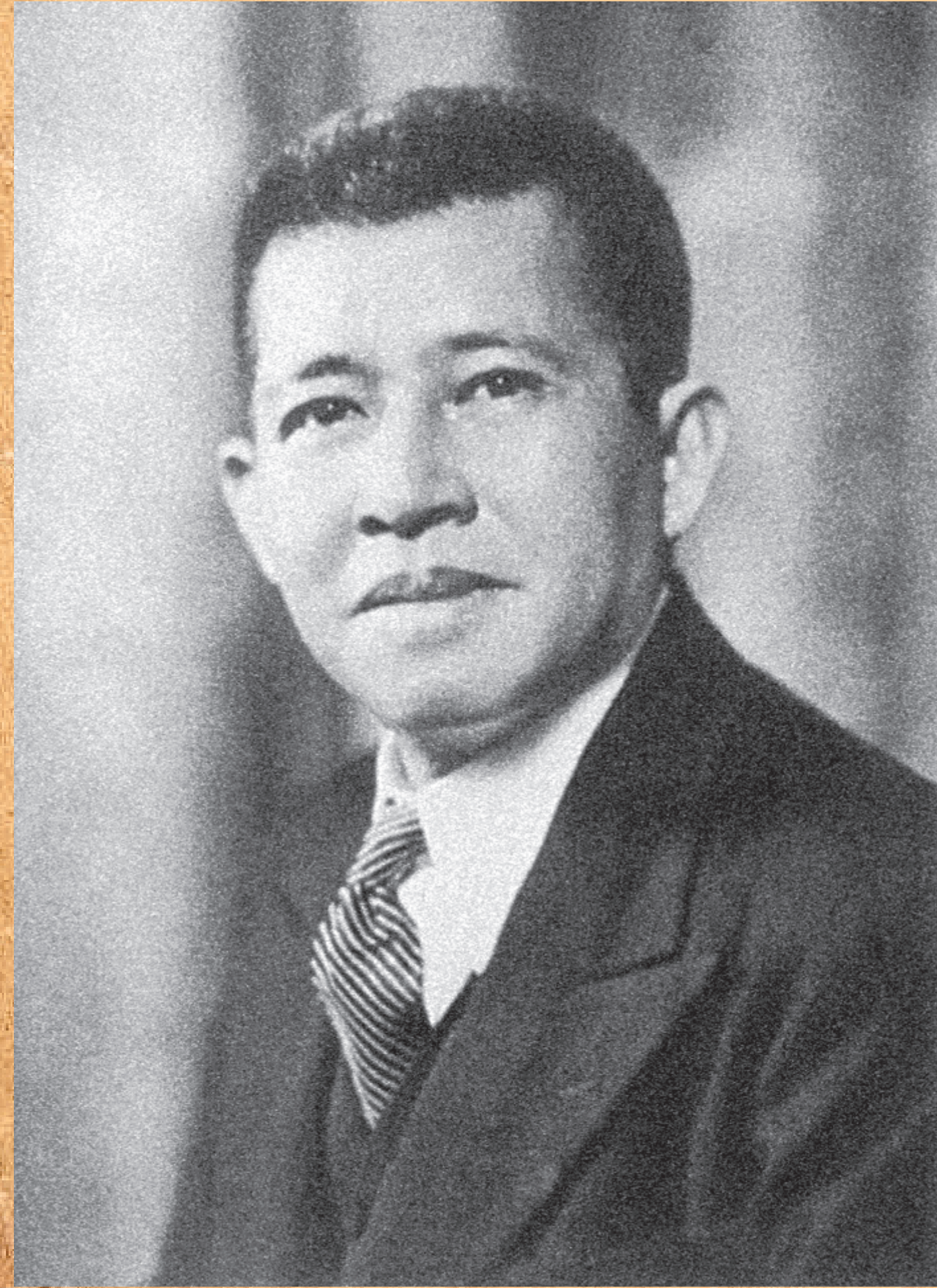
ข้าพเจ้าเชิญท่านมาร่วมสโมสรในวันนี้ ไม่ใช่ในฐานะตำแหน่งราชการของข้าพเจ้าหรือของท่าน ข้าพเจ้าเชิญท่านมาในฐานะสหายที่ได้ร่วมกันรับใช้ประเทศ ข้าพเจ้าจึงต้องขอยกยอท่านอีกมากมายที่ข้าพเจ้าไม่สามารถเชิญท่านมาในคราวเดียวกันพร้อมกันได้หมด เนื่องด้วยสถานที่ คับแคบเกินกว่าจำนวน ฉะนั้นจึงขอร้องท่านทั้งหลายช่วยติดต่อกับยังสหายตามหมวดหมู่ต่างๆ ให้ทราบถึงปรารถนาของข้าพเจ้าในวันนี้โดยทั่วกันด้วย

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะแสดงเปิดเผยในนามของสหายทั้งหลายถึงเจตนาอันบริสุทธิ์ ซึ่งเราทั้งหลายได้ถือหลักเป็นคติในการรับใช้ชาติครั้งนี้ว่าเรามุ่งจะทำหน้าที่ในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคนไทย ซึ่งจะต้องสนองคุณชาติ เราทั้งหลายไม่ได้มุ่งหวังทองเอาตำแหน่งในราชการมาเป็นรางวัลตอบแทน การกระทำทั้งหลายไม่ใช่ทำเพื่อประโยชน์ของบุคคลหรือหมู่คณะใด แต่ได้ทำไปเพื่อประโยชน์ของคนไทยทั้งมวล

การกระทำคราวนี้มีได้ก่อตั้ง เป็นคณะหรือพรรคการเมือง แต่เป็นการร่วมงานกันประกอบกิจ เพื่อให้ประเทศชาติได้กลับสู่สถานะก่อนวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 แม้ว่าการทำงานจะได้จัดให้มีองค์การบริหารคือ กองบัญชาการสำนักงานหรือสาขาใดๆ ขึ้น ก็เพื่อความจำเป็นที่จะให้งานนี้ได้มีระเบียบอันนำมาซึ่งวินัยและสมรรถภาพ สมาคมซึ่งมีสมาชิกน้อยกว่าผู้ร่วมงานคราวนี้ต้องมีกรรมการอันโดยผู้ร่วมงานคราวนี้ ซึ่งมีจำนวนมากก็ยิ่งจำต้องมืองค์การบริหารการงานนั้น เมื่อองค์การในการรับใช้ชาติจำเป็นต้องมีขึ้นดังกล่าแล้ว ก็จำเป็นจะต้องมีนามสำหรับในการนี้ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำแทนของประชาชนชาวไทยอยู่ในต่างประเทศได้รับความรับรองตลอดมา ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเรียกองค์การและผู้ร่วมงานในต่างประเทศว่า “เสรีไทย” เพราะเวลานั้นต่างประเทศเข้าใจว่าประเทศไทยอยู่ภายใต้ครอบครองของญี่ปุ่น เสรีไทยไม่ใช่ผู้ที่อยู่ใต้ครอบครองของญี่ปุ่น ความหมายก็คือไทยที่เป็นเสรี ไทยทั้งหลายที่ต้องการให้ประเทศของตนเป็นอิสระ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ต่างประเทศรับรองการกระทำของผู้ที่อยู่ในต่างประเทศ หากใช้ เป็นคณะหรือพรรคการเมืองไม่ ส่วนองค์การต่อต้านภายในประเทศนั้น ในชั้นแรกไม่มีชื่อเรียกองค์การว่าอย่างไร การชักชวนให้ร่วมงานตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2484 เป็นต้นมา ก็ชักชวนเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นให้พ้นประเทศ และเมื่อองค์การภายในและภายนอก ประเทศได้ติดต่อกันแล้วในชั้นหลัง สาส์นที่เจ้าหน้าที่ต่างประเทศได้มีมายังข้าพเจ้าเรียกขานองค์การที่เราร่วมงานระหว่างคนไทยทั้งภายในและภายนอก นี้ว่า Free Siamese Movement หรือขบวนการเสรีไทยเป็นนามสมญาที่ควรยอมรับ ข้าพเจ้าก็ได้ถือเอานามนี้ได้ติดต่อกับต่างประเทศโดยใช้นามองค์การว่าองค์การขบวนการเสรีไทย ซึ่งเราทั้งหลายก็จะเห็นได้ชัดคือว่าไม่ใช่เรื่องคณะพรรคการเมือง

วัตถุประสงค์ของเราที่ทำงานคราวนี้มีจำกัดดังกล่าแล้วและมีเงื่อนไขเวลาสุดสิ้น กล่าวคือเมื่อสภาพการเรียบร้อยลงแล้วองค์การเหล่านี้ก็จะเลิกและสิ่งซึ่งจะเหลืออยู่ในความทรงจำของเราทั้งหลาย ก็คือมิตรภาพอันดีในทางส่วนทั่วที่เราได้ร่วมรับใช้ชาติด้วยกันมา โดยปราศจากความคิดที่จะเปลี่ยนสภาพองค์การเหล่านี้ให้เป็นคณะหรือพรรคการเมือง และเพราะเหตุที่การกระทำ คราวนี้เป็นการสนองคุณชาติ ผู้ใดจะรับราชการในตำแหน่งใดหรือไม่มันจึงต้อง เป็นไปตามความสามารถตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนเหมือนดังคนไทยอื่นทั้งหลาย เราพึงพอใจด้วยความระลึกและด้วยความภาคภูมิใจว่า เราได้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดขึ้นเป็นคนไทย จริงอยู่ในระหว่างที่สละสวางให้สภาพของประเทศกลับเข้าสู่ฐานะเดิม ได้มีผู้ร่วมงานคราวนี้บางคนรับตำแหน่งในราชการแต่ทั้งนี้ขอให้เข้าใจว่า บุคคลเหล่านั้นเข้ารับหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายโดยพระบรมราชโองการให้ปฏิบัติ หรือนัยหนึ่ง เป็นการปฏิบัติตามคำสั่ง เพื่อจัดการ เรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่กับนานาประเทศให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น หากใช้เป็นการเอาตำแหน่งราชการมาเป็นรางวัลไม่

ผู้ที่ได้ร่วมงานกับข้าพเจ้าคราวนี้ถือว่าทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้ชาติ มิได้ถือว่าเป็นผู้กู้ชาติ การกู้ชาติเป็นการกระทำของคนไทยทั้งปวง ซึ่งแม้ผู้ไม่เข้าร่วมในองค์การนี้โดยตรง ก็ยังมีอีกประมาณ 17 ล้านคนที่ได้กระทำโดยอิสระของตนในการต่อต้านด้วยวิถีทางที่เขาเหล่านั้นสามารถจะทำได้ หรือเอากำลังใจช่วยขับไล่ให้ญี่ปุ่นพ้นไปจากประเทศไทยโดยเร็วก็มี หรือแม้แต่คนไทยที่นี้อยู่โดยไม่ทำการขัดขวางผู้ต่อต้านญี่ปุ่นหรือผู้รับใช้ชาติ ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้ผู้รับใช้ชาติทำการได้สะดวก ฯลฯ เป็นต้น คนไทยทั้งปวง เหล่านี้ทุกคนร่วมกันทำการกู้ชาติของตนด้วยกันทั้งสิ้น ส่วนผู้ที่คอยขัดขวางการต่อต้านของผู้รับใช้ชาติจะเป็นโดยทางกาย ทางวาจา หรือทางใจนั้นก็มิบังเล็กน้อยเป็นธรรมดา แต่เขาเหล่านั้นในทางพฤตินัย ไม่ใช่คนไทย เพราะการกระทำของเขาเหล่านั้น ไม่ใช่การกระทำของคนที่เป็นไทยเขามีสัญชาติไทยแต่เพียงโดยนิตินัย คือเป็นคนไทยเพราะกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

ข้าพเจ้าจึงกล่าวได้ในนามของสหายทั้งหลายว่า ราษฎรทั้งปวงประมาณ 17 ล้านคน ที่เป็นคนไทยทั้งโดยทางนิตินัยและพฤตินัยนั่นเองเป็นผู้กู้ชาติไทย ฉะนั้นผู้ซึ่งข้าพเจ้าจะต้องขอขอบคุณอย่างสูงยิ่งก่อนอื่นก็คือคนไทยทั้งปวงนี้

ในส่วนผู้ร่วมงานกับข้าพเจ้าในการรับใช้ชาติ ข้าพเจ้าขอขอบใจหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช และขอบใจคนไทยในสหรัฐอเมริกา คนไทยในอังกฤษ คนไทยในจักรภพของอังกฤษ และคนไทยในประเทศจีน ผู้ที่ได้ช่วยเหลือกิจการอยู่ในต่างประเทศ

ส่วนภายในประเทศข้าพเจ้าขอขอบใจหัวหน้าผู้ใหญ่ในกองบัญชาการคือ นายทวี บุญเกตุ นายพลตำรวจเอกอูล อูลเดชจรัส พลเรือตรีสังวร สุวรรณชีพ นายคิเรก ชัยนาม พลโทสินาค สีนาคโยธารักษ์ นาวาเอกหลวงศุภลาศัย ซึ่งได้เป็นหัวหน้าบัญชาการในการต่อต้านให้ดำเนินไปด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบใจหัวหน้ารองและผู้ประจำในกองบัญชาการ ขอบใจหัวหน้าพลพรรคและพลพรรคอื่นทั้งหลาย ซึ่งถ้าจะระบุนามในที่นี้ก็จะเป็นการยืดยาว การกระทำของท่านเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในสมุดที่ระลึกซึ่งข้าพเจ้าจะสั่งให้รวบรวมขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบใจทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศและตำรวจ ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกับข้าพเจ้าในงานรับใช้ชาติคราวนี้โดยทั่วกัน

ในงานปฏิบัติหน้าที่คราวนี้ ได้มีสหายของเราเสียชีวิตไปหลายคน อาทิ พระองค์เจ้าจรัสศักดิ์ นายจำกัฒ พลาญกูร นายสมพงษ์ ศัลยพงศ์ นายการะเวก ศรีวิจารณ์ และพลพรรคอื่นอีกหลายคนซึ่งหัวหน้าพลพรรคกำลังสำรวจรายนามขอให้สหายทุกคนซึ่งอยู่ ณ ที่นี้ตั้งจิตอธิษฐานให้วิญญาณของผู้ซึ่งได้เสียชีวิตไปแล้วในงานนี้จงอยู่โดยผาสุกในสัมปรายภพ

ในที่สุดนี้ ขอให้สหายทั้งหลายจงพร้อมใจกันเปล่งเสียงไชโย เพื่อสคู่คนไทยทั้งปวง โดยขอให้คนไทยทั้งปวงเสวยความสุขเกษมสำราญในสันติภาพอันถาวรและอวยพรให้ชาติไทยทั้งมั่นเป็นเอกราชอยู่ชั่วกัลปาวสาน

คุณูปการขบวนการเสรีไทย

ขอให้เราย้อนนึกถึงตัวตนของบุคคลซึ่งย่อมร่วงโรยไปตามกาลเวลา
แต่ขอให้นึกถึงงานอันอมตะของเขา บุคคลอาจจะแตกต่างกันด้วยกำเนิด
ด้วยฐานะและการศึกษา แต่การเสียสละเป็นยอกแห่งคุณธรรม
ที่ยกให้มนุษย์อยู่ในระดับเดียวกัน

มาลัย ชูพินิจ
ได้กล่าวถึงผลงานอันอมตะ
ของขบวนการเสรีไทยไว้

เมื่อ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และหัวหน้า
ขบวนการเสรีไทยได้ประกาศสันติภาพ เป็นพระบรมราชโองการในพระ
ปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 8 ในวันที่ 16 สิงหาคม
2488 ซึ่งเป็นประกาศยืนยันเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยที่ได้
รับการรับรองจากฝ่ายสัมพันธมิตรผู้ชนะสงคราม นั่นก็หมายความว่า
สถานการณ์การเข้าร่วมกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกา
และอังกฤษเป็นโมฆะ

ประเทศไทยไม่ต้อง เป็นผู้แพ้สงคราม
ประเทศไทยไม่ต้องถูกยึดครอง
กองทัพไทยไม่ต้องวางอาวุธ
รัฐบาลไทยไม่ต้องยอมจำนน

นี่คือคุณูปการของขบวนการเสรีไทยที่
นายปรีดี พนมยงค์ ได้ให้นิยามว่าเป็น

ผู้รับใช้ชาติ